

ESPELEOSIE

*
24

DESEMBRE '80

ESPELEOSIE

BUTLLETI D'INFORMACIÓ DE LA SECCIÓ
D'INVESTIGACIONS ESPELEOLÒGIQUES
DEL CENTRE EXCURSIONISTA ALIGA

S.I.E. - C.E.A.
VILADOMAT, 152
T. 254 40 56
BARCELONA - 15

3ª EPOCA

24

DESEMBRE '80

ESPELEOSIE

Butlletí sense finalitats lucratives. Editat per la Secció
d'Investigacions Espeleològiques del Centre Excursionista
Àliga.

-oOo-

President del C.E.A. : Eduard Castro i Morlans

Gestora de la S.I.E. : Alex Batllori, Pere Castells, Jordi
Folch, Josep Hidalgo, Josep M. Miñarro
i J. Miquel Sicília.

-oOo-

La S.I.E. del C.E.A. és composta actualment pels
següents socis, que de molt diverses formes han col.laborat
en la realització d'aquesta publicació :

JM. Albero - J. Albújar - A. Alcover - M. Alfonso - J. Antem -
A. Batllori - M. Boronat - E. Cancio - P. Cantons - J. Casani -
A. Casas - P. Castells - A. Diaz - M. Espinosa - X. Esteve -
F. Fadrique - A. Ferro - M. Folch - J. Folch - L. Fuentes -
R. González - X. González - R. Gutierrez - J. Hidalgo - I. Hoyos -
G. Iñigo - M. Jarque - X. Lara - J. Laynez - JC. Lázaro - P. Lázaro
J. Lloret - F. Martín - JM. Miñarro - J. Mir - JA. Moreno -
R. Munté - P. Olivart - S. Orduña - FJ. Palazón - C. Parra - J. Parra
M. Peinado - M. Ramos - R. Rodriguez - J. Rovira - F. Rué -
L. Serred - JM. Sicília - G. Urgellés - M. Usón - F. Vergés -
JM. Victoria - R. Victoria

-oOo-

Es prega bescanvi

Please exchange

Se ruego intercambio

Bitteauszutauschen

On prié d'échange

Si prega scambio

-oOo-

Fotografia portada : Barrenc del Cortal de la Llana (Rosselló,
Catalunya del Nord).

E D I T O R I A L

D'un temps ençà, hem pogut constatar el creixent interès dels espeleòlegs catalans per l'exploració de grans cavitats; pocs anys enrera eren gairebé un somni, parlar d'una "primera" de 500 m. de profunditat era una utopia. Però tot arriba, primer fou Escuain, després Arañonera, Pics d'Europa, etc. i els catalans ens hem posat a l'"alçada" dels altres, principalment dels francesos, que és el model més proper i conegut.

Hem passat, d'una època d'un "cientificisme" de vegades no massa ortodoxe, a un "tecnicisme" que encara no podem preveure el seu futur, sorgit d'una fase intermèdia prou grisenca com va ésser la dels anys 65-75, amb les lògiques excepcions.

Però amb aquestes línies no pretenem criticar el moment actual; al nostre grup també som "adictes" a les grans cavitats i sens dubte és una de les facetes més interessants que pugui tenir l'espeleologia. Simplement volem fer unes consideracions, per a que en un termini més o menys curt, no tinguem que penedir-nos de la probable massificació que tenen totes les coses d'un cert èxit. Hem de tenir en compte que Catalunya no és un país de grans cavitats, aquestes

són més o menys lluny de casa nostra i es necessiten una sèrie de jornades per anar-hi (períodes de vacances, "ponts", etc.), la qual cosa implica que abans de les expedicions calgui fer durant uns quants caps de setmana (que tot sovint acostumen a ser tots els de la resta de l'any) l'obligatori entrenament en cavitats properes. I així, no és gens d'estrany trobar espeleòlegs a l'avenc de l'Esquerrà, per exemple, amb una indumentària que no poden provar si no és en una cavitat amb les dificultats pròpies per a la que ha estat dissenyada. Tot això també comporta l'excessiva degradació a que es veuen sotmeses les nostres cavitats més importants, especialment per les vertaderes col·leccions de "spits" que de vegades es col·loquen als pous.

Aquest és un dels mals que es podrien intensificar amb la massificació al·ludida; però un altre podria ésser un progressiu oblit del nostre carst, de la recerca de noves cavitats encara que siguin petites, dels estudis més o menys bons del nostre subsòl i de tantes altres coses més que no fem.

Ja hem comentat que Catalunya no és país de grans cavitats, però paradoxalment venen els francesos a donar-se una volta i troben la Cigalera; és simplement una casualitat ?.

UTILITZACIÓ DE LES POLITJES "PETZL" DE PLAQUES
OSCIL·LANTS PER A L'ASCENS AMB BLOQUEJADORS

per : J. Hidalgo

La utilització de politjes en l'arnès de pit, per a l'ascens amb bloquejadors, ja ha estat objecte de diferents treballs.

En primer lloc podem descriure el mètode "Rope-Walking" que incorpora unes politjes, denominades "Roller Box" unides a l'arnès de cintura i al de pit, i és utilitzat normalment pels espeleòlegs anglesos i americans.

Consisteix bàsicament, en passar les cordes dels esteps dels bloquejadors, a través del "Roller Box" (fig. I); amb aquest mètode les cames treballen alternativament.

Considerem que el major desavantatge d'aquest mètode és el de que, el centre de gravetat de l'espeleòleg es troba situat molt baix, per la qual cosa facilitarà produir un ràpid cansament dels braços, al tenir que recuperar cada cop, la vertical de la corda.

Com a segon mètode descriurem el publicat pels espeleòlegs francesos i anomenat "L'alternative" (fig. 2), que consisteix en utilitzar una politja doble per a passar les

cordes dels estreps dels bloquejadors, fixant-se a l'arnès de pit mitjançant un mosquetó que actua com a passador entre la politja i els terminals metàlics, essent aquest l'inconvenient més gran, doncs es clava al pit en els pous estrets.

Un altre dels inconvenients és la manca de comercialització d'aquesta politja doble, i així tindriem que fabricar-la nosaltres mateixos.

El mètode que descriurem consisteix en utilitzar dues politjes "Petzl" de plaques oscil.lants, unides a l'arnès de pit per un mosquetó "maillon" del nº 7, i per les quals passarem les cordes dels estreps dels bloquejadors.

Per a descansar, quan no utilitzem la variant d'aquest sistema, unirem el bloquejador esquerre amb una corda de 7 mm. a l'arnès de cintura, deixant el suficient bucle per a que no ens limiti el recorregut del bloquejador.

Es aconsellable d'emprar per als estreps del bloquejadors, una corda d'un diàmetre mínim de 8 mm. i preferiblement que sigui estàtica, ja que ens reduirà l'esforç de tracció de les cames al no tenir que vèncer l'allargament.

Aquestes politjes de plaques oscil.lants "Petzl" són fàcilment adquiribles al mercat; la descripció que ens dóna el fabricant és la següent :

Pes : 85 gr.

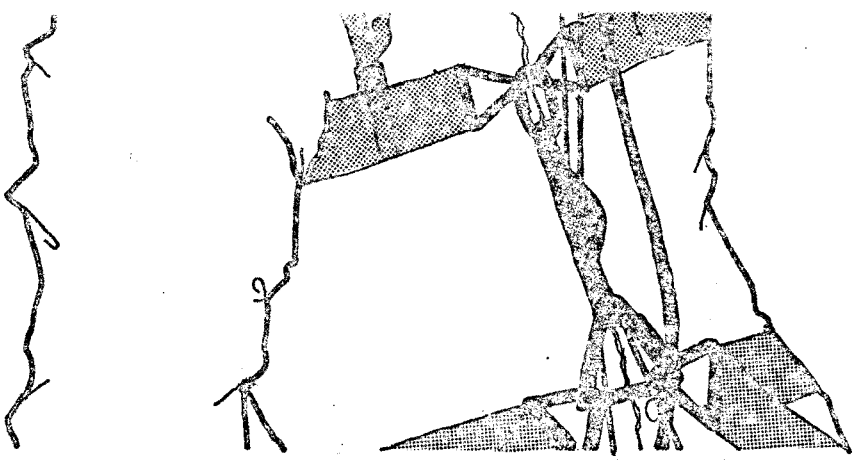
Resistència : 2000 kg.

Fabricades en duralumini trempat

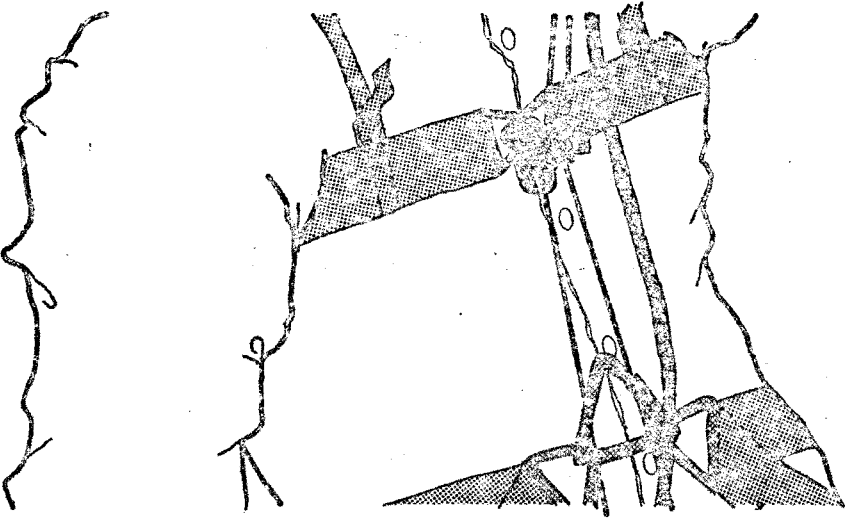
Pasador inoxidable

Politjes en nilon de 6 mm.

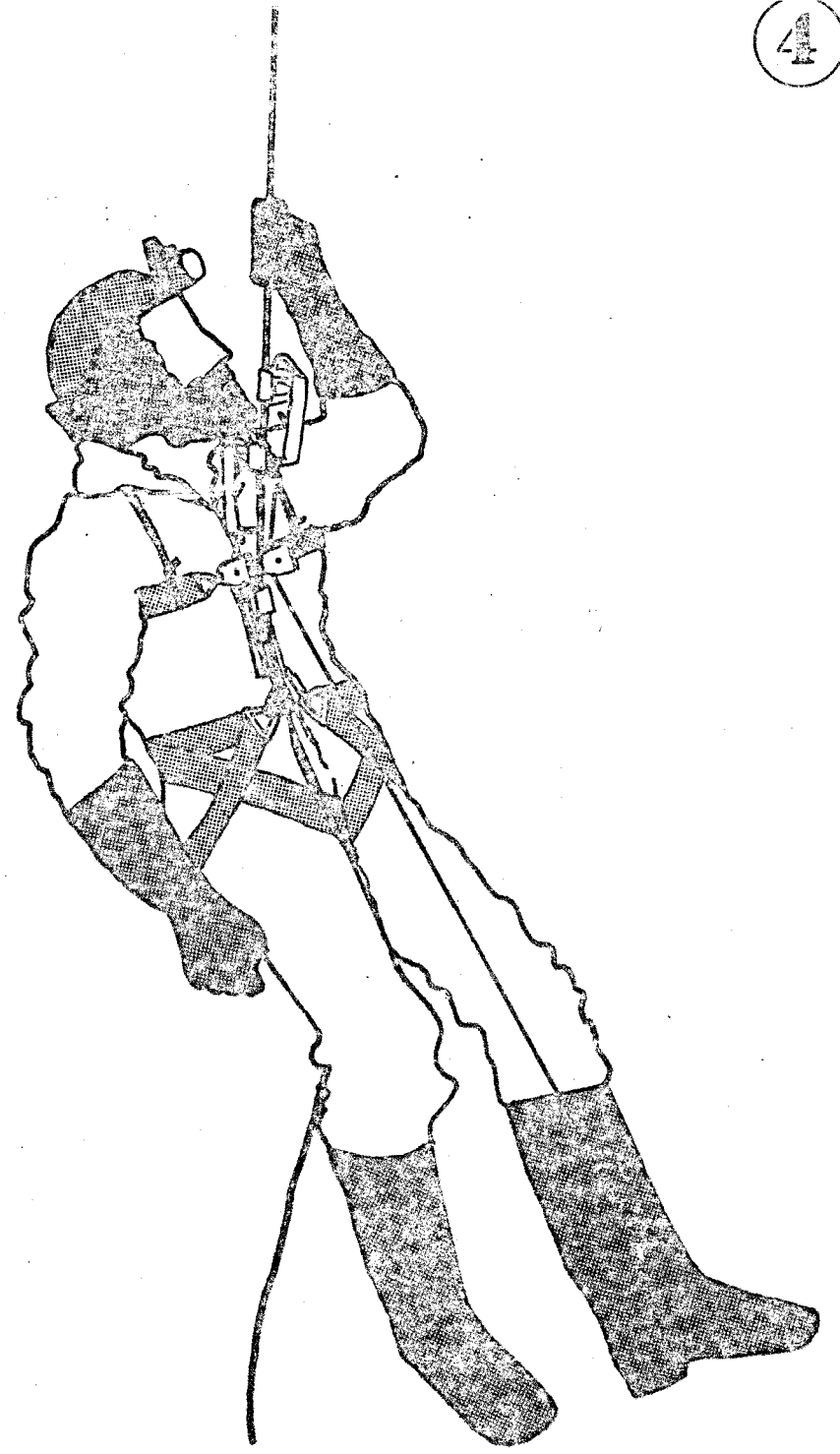
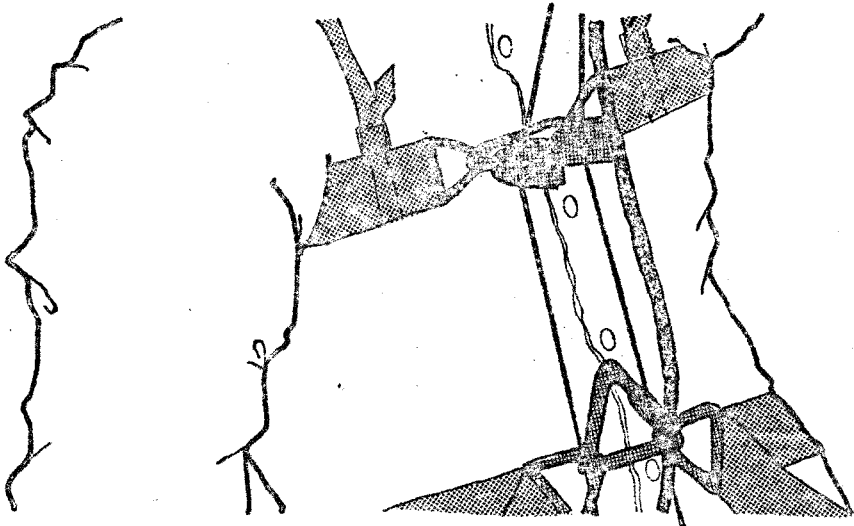
1

2

3

Els aventatges més destacables d'aquest mètode són :

- La velocitat d'ascens és molt superior a la desenvolupada pel sistema DED o Eruga.
- Facilita el pas de fraccionaments i nusos.
- El descens és tan fàcil com l'ascens.
- Particularment és molt eficaç per a persones altes.

Una de les variants d'aquest mètode és la que hem utilitzat recentment en dues grans verticals (Pozu Cabeza Muxa, P - 247 i Pozu tras la Hayada, P - 306) , consistent en utilitzar un tercer bloquejador que ens uneix l'arnès de cintura amb el de pit, aquest sistema és molt còmode per a grans verticals, ja que combina els aventatges dels dos mètodes (DED i politjes).

- Utilitza la rapidesa d'ascens del mètode de les politjes.
- En el moment del descans, el bloquejador de pit facilita el repòs i augmenta la seguretat psicològica de l'espeleòleg, en els trams que es perd contacte amb la paret.

Aquest mètode també és aconsellable quan haguem de remuntar un sac pesat, car al penjar el pes de l'arnès de cintura, si no fos unit al del pit, ens comprimiria les cames, fatigant-nos a l'ascens ; malgrat tot, quan es porta pes, aquest sistema és més cansat que el DED o Eruga, car remuntem la càrrega amb una sola cama.

Bibliografia.-

M.Meredith (1979).- La espeleologia vertical

B.Lismonde (1978).- L'alternative - Spelunca nº 3

ALGUNS FENOMENS SUBTERRANIS PROPERS A OLESETA (el Garraf)
=====

per : S.I.E.

INTRODUCCIO.- Durant l'any 1973, diferents membres de la S.I.E. vam realitzar tota una sèrie de jornades de prospecció i exploració pels voltants del poble d'Oleseta (Olesa de Bonesvalls), amb la intenció d'arribar a un coneixement el més exhaustiu possible de les cavitats desenvolupades a la zona.

Amb l'excel·lent col·laboració del veí d'Oleseta, el Sr. Josep Olivella (Pep Jaques), es localitzaren un bon nombre d'avencs, uns explorats ja per altres grups, però que eren practicament desconeguts, i d'altres dels que no teníem cap referència de llur existència.

Malgrat que les nostres exploracions es desenvoluparen per tot el terme municipal, la major part de les cavitats es localitzaren al llarg de tota la conca del Fondo del Molí, que en aquells anys ja començava a ésser malmesa per l'aleshores incipient urbamització "Pla del Pèlac", destruïnt algunes cavitats properes a la zona que ens ocupa, com per exemple l'Avenc del Pinet, de 30 m. de fondària i amb una boca de notables proporcions, que fou taponat totalment, segons ens explicaren, amb molts camions de pedres.

Amb el pas dels anys, la urbanització ha crescut considerablement i moltes cavitats han desaparegut; és per això que en aquest article únicament tractarem sobre les desenvolupades en dos barrancs ben definits (Fondo de Matabous i Fondo del Pou Sec) i en els quals tots els avencs, menys un possiblement, encara existeixen (gener del 1980).

ANTECEDENTS HISTÒRICS.- L'Avenc del Parrilla és la cavitat coneguda de més temps, ja fou citada en el "Catàlech Espeleològich de Catalunya" d'en Font i Sagué, i tot assignant-li una fondària de 46 m., no tenim dades concretes al nostre abast de quan es realitzà la primera exploració.

Una altra exploració, realitzada posteriorment a la zona, o més ben dit, a les seves proximitats, és la d'en Amat i Carreras en una de les darreres campanyes al massís de Garraf (1), concretament a l'Avenc del Pinet, situat a la capçalera del Fondo del Molí, molt a la vora del Pla de Bassioles, avui dia desaparegut. Durant els anys de l'avantguerra, el Club Muntanyenc Barcelonès, realitza una sèrie d'exploracions a la zona, dirigides per N.Llopis Lladó, però sense anar més enllà de la zona superior de Can Prunera-Pla de Bassioles; segons consta a les notes del C.M.B. (2)(3) exploraren les següents cavitats : Avenc del Pinet, Avenc del Pla de Bassioles, Avenc de Coll Beix i d'altres properes, però situades al vessant de Vallirana.

No és fins als primers anys de la dècada dels 70 que es tornen a realitzar noves descobertes per diferents grups (SIRE de Molins de Rei, ERE-AEC de Vallirana, EIE-PCB i algún altre), que exploren l'Avenc de l'Obrer, l'Avenc d'en Gori,

i l'Avenc de St.Marçal, encara que tan sols es donà a conèixer aquest últim. (5)

ENCLAVAMENT GEOGRÀFIC I GEOLÒGIC.- El Fondo del Molí es situa al NE. d'Oleseta, entre dos relleus importants del massís de Garraf, pel N. el bloc dolomític de Puig Bernat (600 m.) i al S., el calcàri del Montau (652 m.); en el seu recorregut rep un considerable nombre de torrents i barrancs, la majoria d'escassa importància, fins desembocar a la Riera d'Oleseta, ja a la vora d'aquesta població.

La direcció general de la vall és de NE. a SW., tot seguint una fractura que procedeix de Can Prunera i tot passant pel Pla de Bassioles arriba fins Oleseta. Els materials que ocupen tota la conca són eminentment cretàtics: Calcàries grises de l'aptienc en el vessant S. i les dolomies en el N., és a dir al Puig Bernat, on també apareixen alguns retalls triàsics molt aïllats, producte d'una microtectònica local.

Com la totalitat de les valls del massís de Garraf, la zona presenta un procés de carstificació molt avançat, amb formes, practicament totes, de tipus absorbent, encara que llur desenvolupament no és massa important. Generalment es tracta de fenòmens típics de dissolució, relacionats amb l'evolució dels tàlvegs. També existeixen algunes cavitats d'origen purament tectònic.

La zona mitja i inferior de la vall és coberta per una extensa capa de vegetació de baixa alçada i d'un gran nombre de pinedes; la qual cosa, junt als treballs propis de la urbanització instal·lada a la zona, dificulta en gran manera l'observació de formes exocàrstiques; en canvi, a les

zones més altes, despullades de vegetació, hem observat el típic rascler i els camps de pedres (també parcel·lats !) del massís. Les dolines són pràcticament nul·les, però possiblement existeixen algunes petites formes encerts punts propicis dels vessants de les valls. L'única depressió relativament important que recordem, és la que donava accés a l'Avenc del Pinet, sota el Pla de Bassioles.

ITINERARIS DE LOCALITZACIO

I. Cavitats del Fondo de Matabous

A l'extrem N. d'Oleseta, gairebé davant de les darreres cases del poble i pel costat d'una granja, surt una pista excavada al bell mig del torrent i que cal deixar-la quan s'endinça per un barranc tributari que es troba a l'esquerra, segons el sentit de marxa; seguint pel mig del torrent, els vessants del mateix es troben ocupats per nombrosos marges de pedres d'antics camps de conreu (oliveres i garrofers), fins que a uns 10 minuts d'iniciada la marxa des del poble, surt a l'esquerra un petit barranc, bastant dissimulat i prou planer, que cal remuntar durant un centenar de metres aproximadament per a localitzar, a uns 3 m. per damunt del tàlveg (vessant esquerre) l'AVENC D'EN GORI.

Tornant de bell nou al torrent principal (Fondo de Matabous), cal continuar seguint aigües amunt i arribar a un punt en que una pista, de recent construcció, traspasa el barranc i s'enfila vers el vessant N., s'ha de continuar pel mig del torrent, però en aquest tram existeix un petit corriol que segueix paral·lel el curs de la vall i a pocs metres per damunt d'ell, fins arribar a un punt, (prou senya-

litzat amb marques de pintura i deixalles), que surt un trencall amunt i que en pocs metres ens situa a la boca de l'AVENC DE SANT MARÇAL.

Gairebé davant d'ell, a l'altre vessant, i per un petit corriol que surt de la mateixa riera (també senyalitzat amb pintura) i que ascendeix per entre uns antics marges de camps de conreu, s'arriba a l'AVENC ELISABETH.

Pocs metres més endavant d'aquestes dues cavitats, el Fondo de Matabous es bifurca, a la dreta existeixen les runes d'uns antics corrals i poc abans es troba un corriol que remunta pel relleu divisor de les dues rieres esmentades, al costat del caminet i a uns 15-20 m. per damunt del tàlveg, es troba l'AVENC DEL PARRILLA.

II. Cavitats del Fondo del Molí - Fondo del Pou Sec

Situats de nou a l'extrem N. d'Oleseta, cal sortir del poble carrer endavant i tot seguit, a la dreta, surt una pista prou empinada en els seus primers metres i que anirà a cercar el tàlveg del Fondo del Molí, per on discorrirà durant tot el seu recorregut. A uns 2,5 Qm. aproximadament del seu inici, es troba a l'esquerra un antic forn de calç; poc més endavant ja es troba el primer desviament dels carrers de la urbanització, cal seguir per la principal i a uns 200 metres més endavant, es troba a la dreta de la pista, la boca de l'AVENC DE LA CUNETA.

Uns 50 metres després de la boca d'aquest avenc, la pista es torna asfaltada i a la dreta surt un altre carrer de la urbanització. Tot seguit s'arriba a l'aiguabarreig del Fondo del Molí i el Fondo del Pou Sec, un ample camí

s'endinça per aquest darrer torrent i a uns 50 m. del seu inici i al vessant esquerre (a la dreta segons el sentit de la marxa), pocs metres per damunt del tàlveg es localitza l'AVENC DEL FONDS DEL POU SEC. En la mateixa situació, però uns 50 m. més endavant es troba l'AVENC DE L'OBRETER. Tot seguint riera amunt, aquesta s'estreny i la part posterior de les cases edificades a ambdós costats es van apropant; és en aquesta zona (abans d'urbanitzar-se) que vam explorar l'any 1973 l'AVENC D'EN PEP JAQUES, que avui es deu trobar, si encara existeix, dins d'una d'aquestes finques.

DESCRIPCIO DE LES CAVITATS

1. Avenc d'en Gori

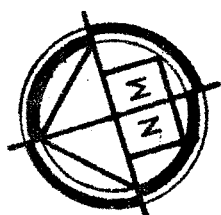
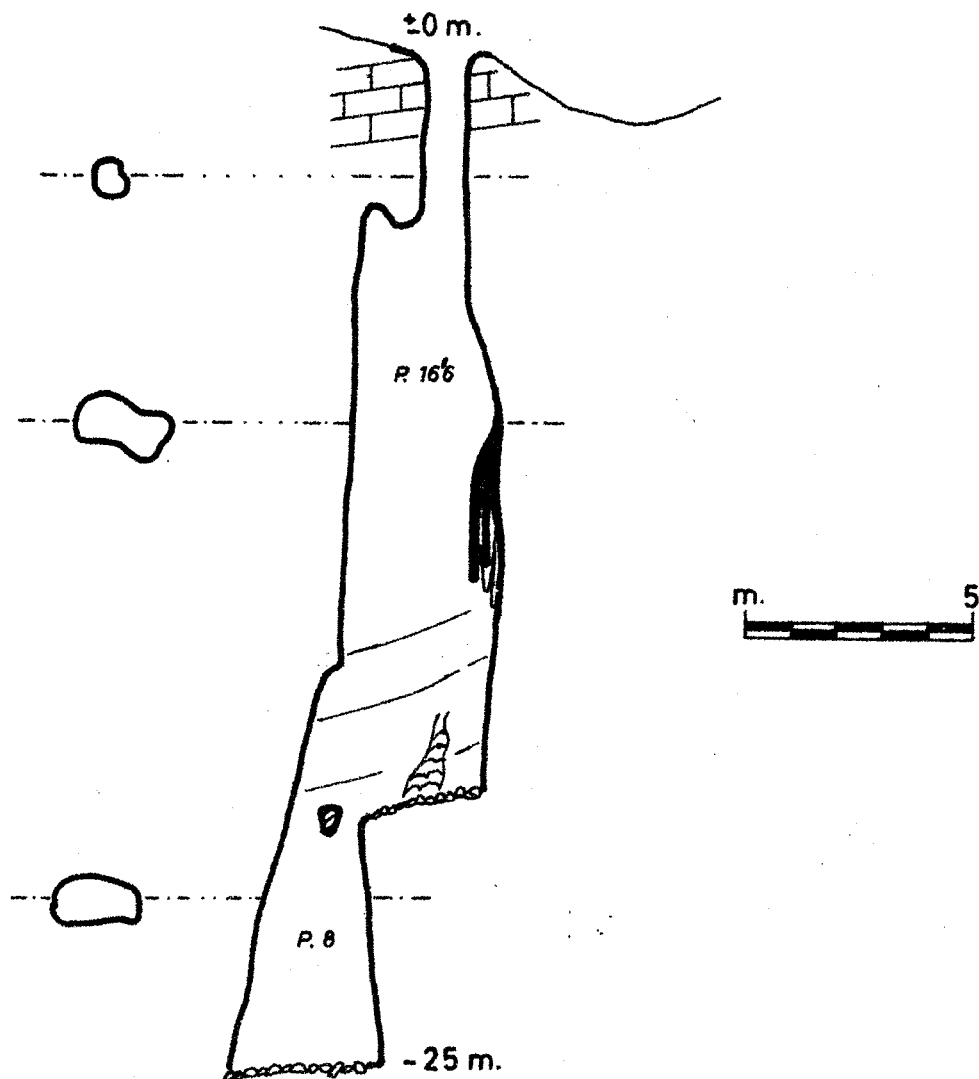
Profunditat : - 25 m.

1ª exploració : ERE-AEC Vallirana

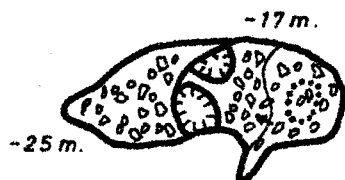
Petita boca d'1 x 0,40 m. donant pas al primer pou de 16,6 m. que augmenta sensiblement de secció passats els primers 4 m. (2 x 1 m.) per coalescència lateral amb un altre conducte paral·lel. A -8 m., les parets, fins aquí totalment llises, es veuen decorades vers el SW. per un localitzat procés litogènic, constituït per un grup d'estalactites de 3 a 4 m. de longitud, que sembla tenir correspondència amb una colada situada a la base del pou. Aquest depòsit estalagmític es troba visiblement erosionat, i testimonia l'existència pretèrita d'un major volum de recubriment, la qual cosa implica evidentment una alternància entre els processos d'excavació i cristallització, conseqüència lògica de la seva situació topogràfica, car en

AVENC D'EN GORI

OLESA DE BONESVALLS

PLANTA

top. ^NSIE 1-7-1973
JM. VICTORIA - J. MIR

èpoques de fortes plujes deuria engolir part de cabal de la riera propera.

A la primera planta, a - 17 m., amb una superfície de 4 x 2 m. i pendent vers el NW., seguint el capbussament dels estrats, clarament visibles en aquest tram, s'obre la doble boca del segon pou, que amb els seus 8 m. de desnivell ens situa en el punt de màxima fondària de la cavitat.

En conjunt, l'avenc és lleugerament acampanat, seguint la direcció NE - SW. La sedimentació detrítica és pràcticament inexistent, trobant-se cobertes les plantes del pous per acumulacions de petits productes clàstics.

2. Avenc de Sant Marçal

Profunditat : Via I - 121 m.

Via II - 100,4 m.

1ª exploració : EIE - PCB

La petita boca d'entrada dóna accés a un primer pou de 8 m. de desnivell, que al poc de penetrar amplia les dimensions fins a la seva base; a l'extrem SW. d'aquesta, s'inicia una galeria meandriforme, de seccions arrodonides i amb clares senyals de corrosió, que en curtes rampes i algú ressalt, desemboca en un pou d'11 m. de desnivell, que resta cec (cota - 27), però a la meitat del seu descens s'ha de penetrar per una finestra que comunica a una nova galeria, subvertical, de curt recorregut i un pouet de 5,5 m., que ens situa en una cambra de mitjanes dimensions, aquest darrer sector és la zona de la cavitat en que són més notables

les formes litogèniques, representades per alguns grups estalactítics i colades parietals.

A continuació s'obre una nova vertical de 14,2 m. que permet l'accés a una sala, ocupada la seva base per productes clàstics de notable tamany; al punt d'arribada en aquesta cambra, sota mateix de l'última vertical, s'inicia un nou pou, aquest de 54 m. de profunditat i on s'assoleix la cota de màxima penetració per aquesta via (- 100,4 m.); uns 17 m. abans d'arribar al fons, a la paret SE. del pou, per una petita finestra es pot accedir a un pouet lateral, cec, de 9 m. de desnivell.

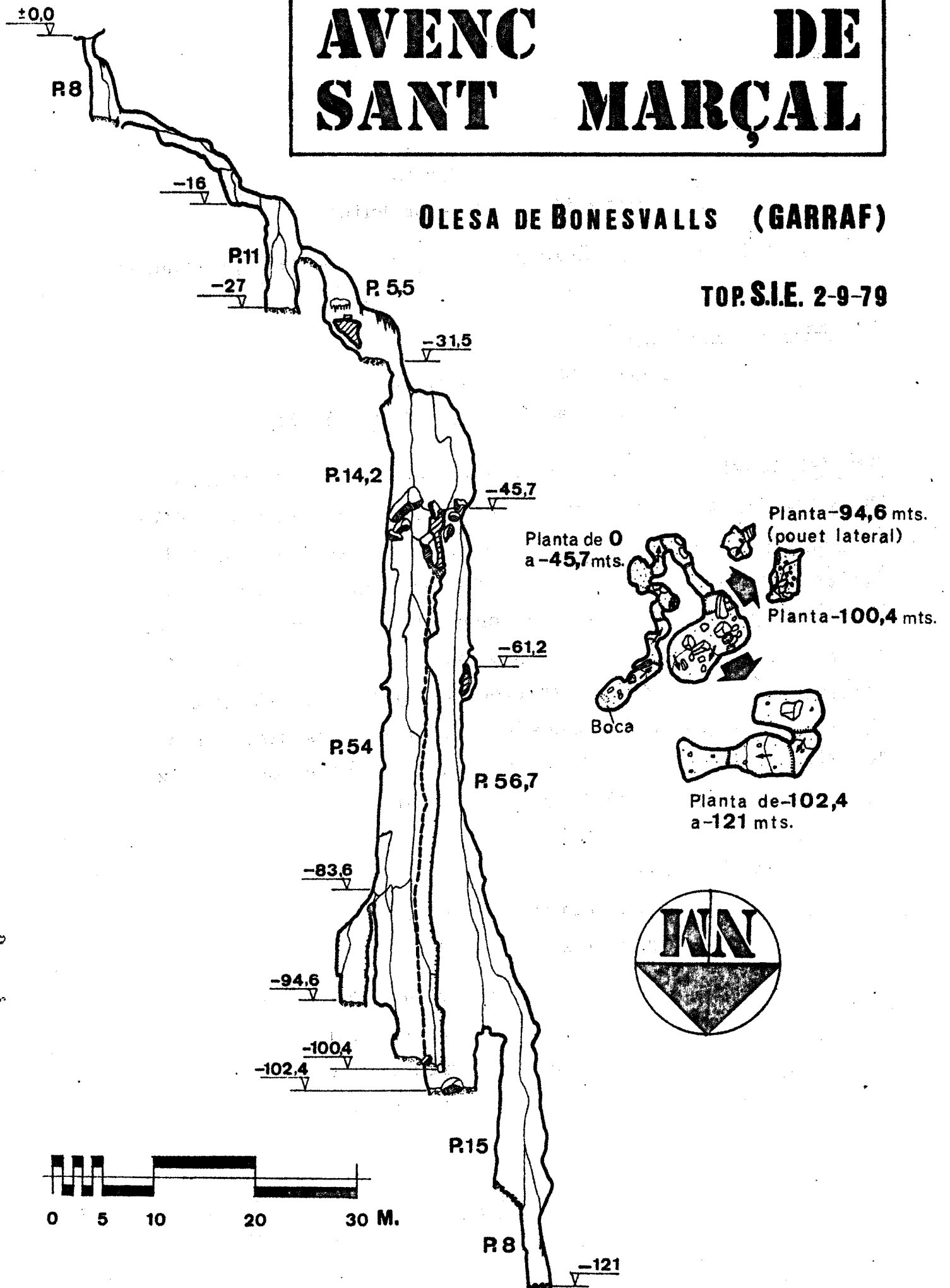
Tornant de nou a la saleta de la cota - 45,7 m., al costat de la paret NW. i entre els blocs, s'obren dues obertures que donen pas a un únic pou, el de major desnivell de la cavitat, de 56,7 m. de vertical; als pocs metres de descens es troba una petita finestra que comunica amb el pou principal de l'altra via i un xic més avall, es pot accedir a un petit nínxol que presenta un conducte vertical que torna a desembocar al mateix pou. Abans d'arribar a la seva base cal desplaçar-se vers la paret N., que ha anat guanyant amplària progressivament, i accedir a un replà situat entre el pou principal i un de nou, de 15 m. de profunditat, al que segueix una rampa molt inclinada que comunica amb el darrer pou, de 8 m. de desnivell, on s'assoleix la cota de màxima fondària als 121 m.

Cal tenir present, especialment en el descens dels pous, la gran quantitat de fang que es diposita a les cordes i que pot fer perillosa la davallada.

AVENC DE SANT MARÇAL

OLESA DE BONESVALLS (GARRAF)

TOP.S.I.E. 2-9-79

3. Avenc Elisabeth

Profunditat : - 8,5 m.

1ª exploració : SES - CE Puigmal

Constituït per un únic pou de la profunditat esmentada.

4. Avenc del Parrilla

Profunditat : - 47 m.

1ª exploració: Font i Sagué (?)

Des del llavi inferior de la dolina on es troba instal·lat, es baixa per una curta rampa que s'aboca tot seguit en l'únic pou que forma la cavitat, de 41 m. de desnivell des del llavi superior. Als pocs metres de descens, la paret S. es va allunyant progressivament, donant-li al conjunt un aspecte acampanat i d'unes dimensions prou notables. El punt d'aterratge és gairebé al costat de la paret N., a la part superior d'una rampa de blocs (entre els que existeix gran quantitat de deixalles) i la seva part inferior constitueix el punt de màxima fondària de la cavitat.

5. Avenc de la Cuneta

Profunditat : - 29 m.

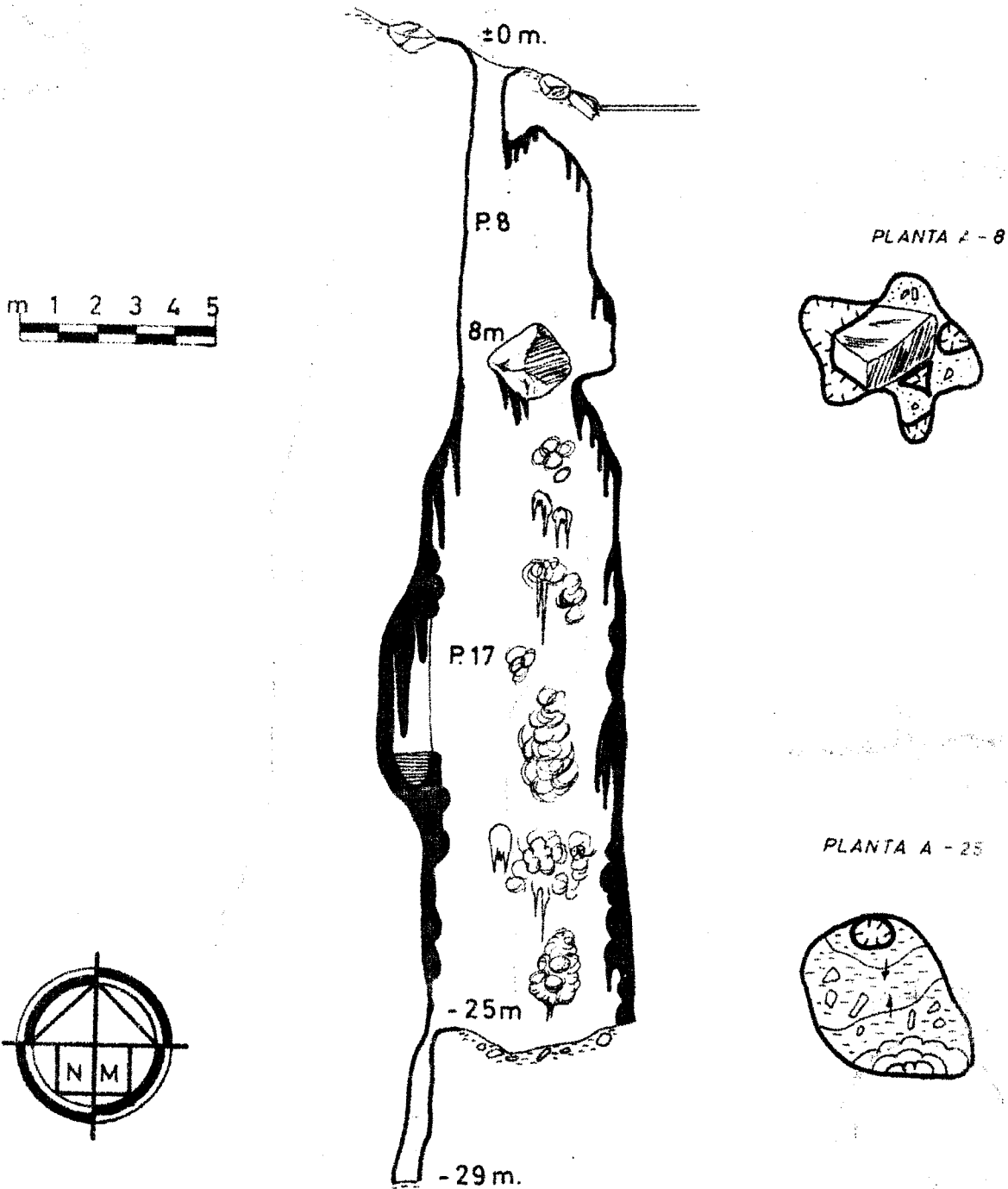
1ª exploració : SIE - CEA

Conegut posteriorment a la nostra exploració amb el nom d'Avenc del Catejat, i així ha estat ja publicat (4).

Cavitat oberta artificialment pels treballs de construcció de la pista. Boca petita que dóna pas a un pou de 25 m.,

Avenc de la Cuneta

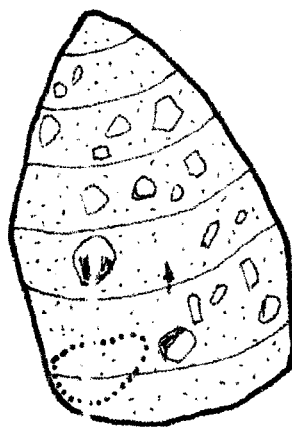
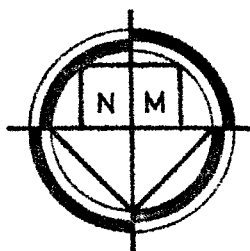
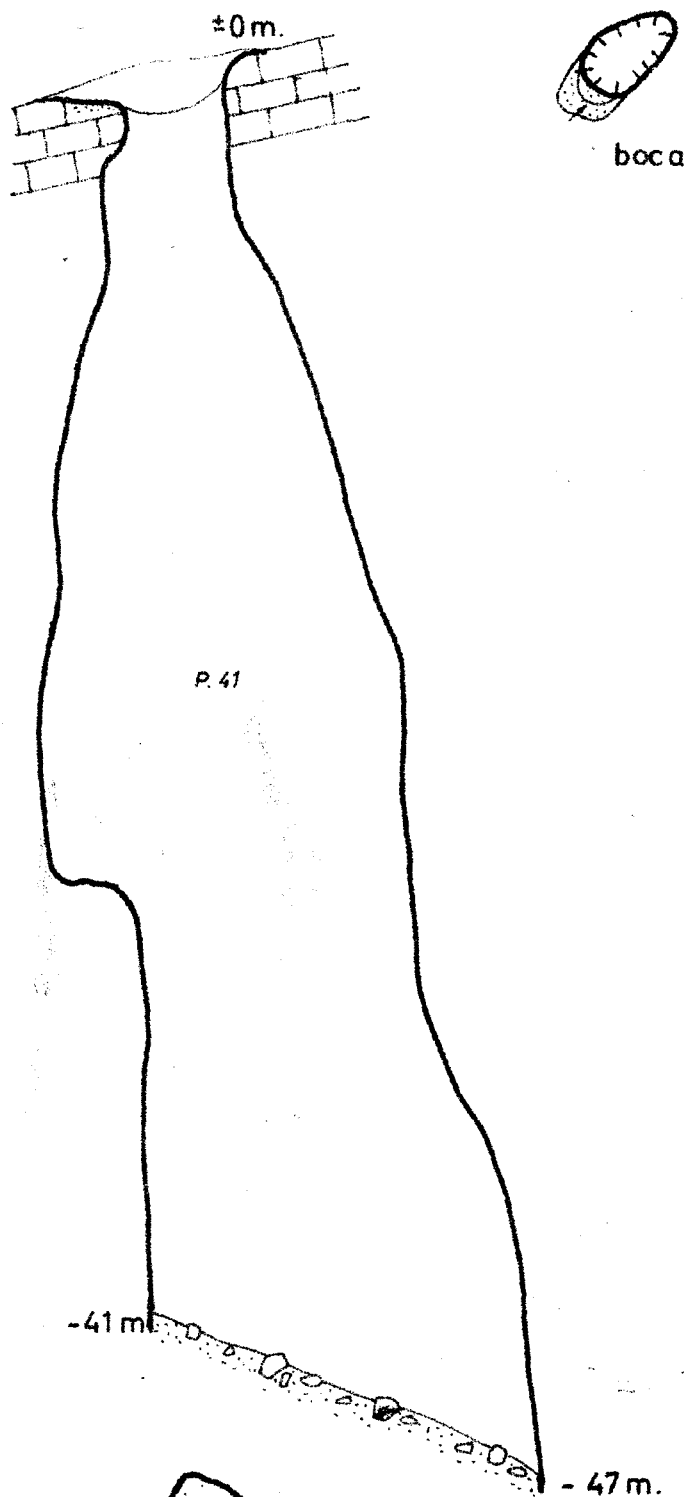
OLESA DE BONESVALLS

Avenc del Parrilla

OLESA DE BONESVALLS

TOPOGRAFIA ^(N) SIE 2-6-1973
I.Yagüe J.Mir

dividit en dos als 8 m. de profunditat per un bloc encaixat entre un petit replà i la paret de la vertical. Al fons del pou i al seu extrem N., s'inicia un petit conducte subvertical que profunditza 4 m. més, on s'assoleix el punt de màxima penetració.

La morfologia dominant és la de corrosió, desenvolupant-se posteriorment un procés clàstic i més tard un de litogènic, molt ben representat per colades parietals especialment, i que enmascara tota la zona mitja i inferior de la cavitat.

6. Avenc del Fons del Pou Sec

Profunditat : - 9,3 m.

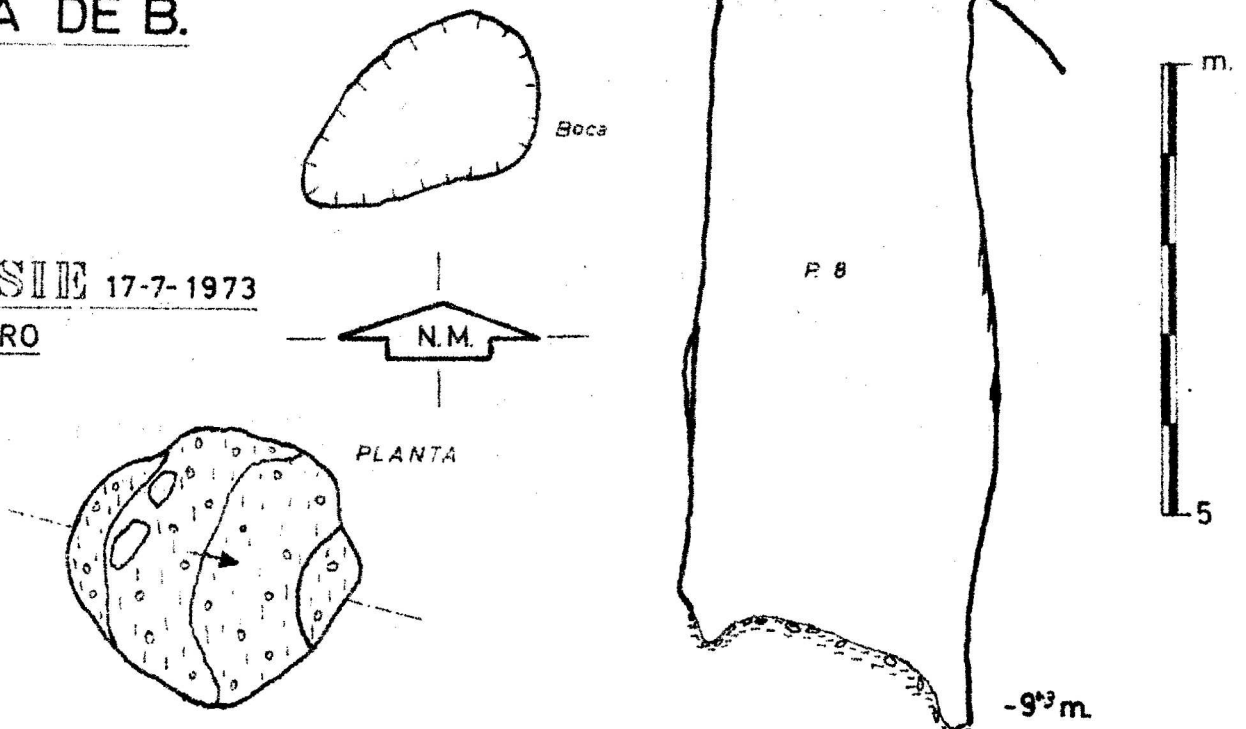
1ª exploració: ?

Constituïda per un únic pou de 8 m. i d'uns 3 m. de diàmetre. Sembla tractar-se d'una cavitat que fou utilitzada per a l'extracció de sal de llop.

Avenc del fons de Pou Sec

OLESA DE B.

top. ^NSIE 17-7-1973
PLAZARO

7. Avenc de l'Obrer

Profunditat : - 41,8 m.

1ª exploració : SIRE - UEC Molins de Rei

El desmantellament parcial de la boca, origina una petita trinxera que dóna accés a un primer pou de poc més de 5 m.; seguint posteriorment una única vertical de 32,5 m. que arriba fins a la màxima fondària.

La gènesi d'aquesta cavitat la podem atribuir a un procés d'erosió-corrosió, producte de les pèrdues del torrent, restant posteriorment suspesa sobre el mateix. Les formes litogèniques són molt abundants per totes les parets i encara més espectaculars a la zona més profunda.

Observacions: Tant aquesta cavitat com l'anterior, molt properes a cases habitades, han estat "habilitades" com abocador de tot tipus de deixalles, per la qual cosa, actualment no és massa recomanable llur exploració.

8. Avenc d'en Pep Jaques

Profunditat : - 38,7 m.

1ª exploració : SIE del CEA

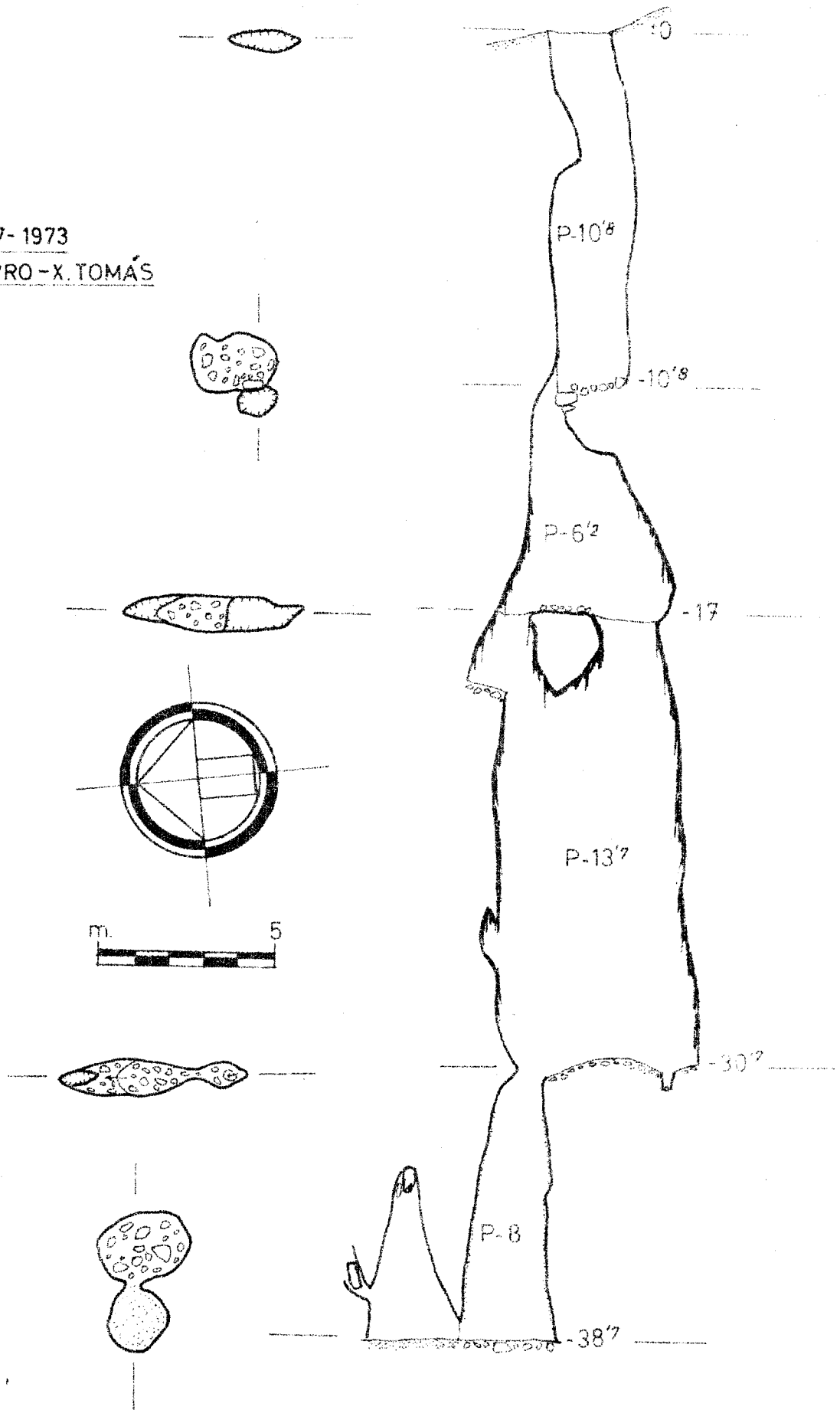
Una boca de 2 x 1 m. dóna accés a un pou d'uns 11 m. de profunditat; una petita obertura a la base ens comunica amb una nova vertical d'uns 20 m., però que és dividida en dos dels 6 m., per tornar a ser una de sola pocs metres després i ja fins el seu fons; fins arribar aquí, la planta

Arenc d'en Pep Jaques

ILESA DE BONESVALLS

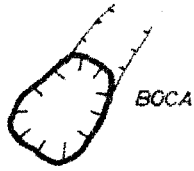
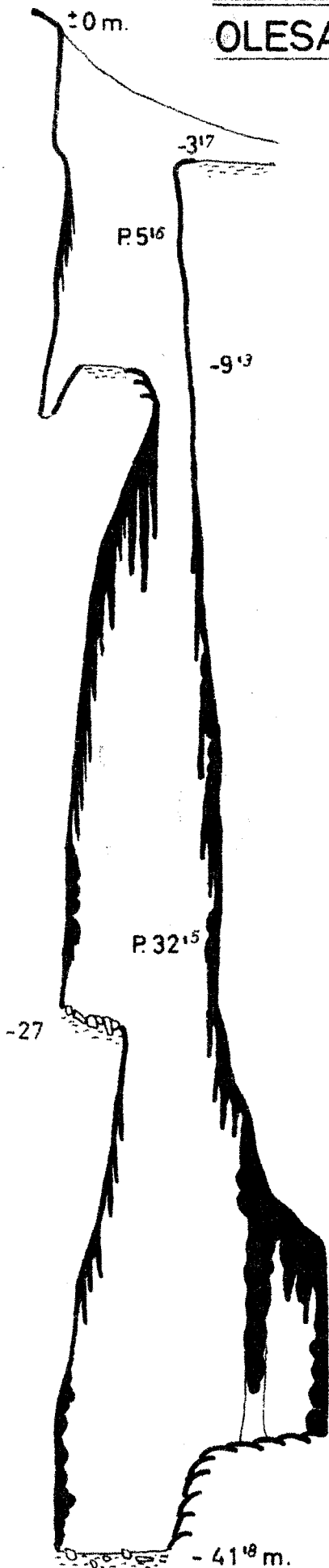
Top.^N SIE 13-7-1973

J. ROVIRA - J.M. MIÑARRO - X. TOMÁS

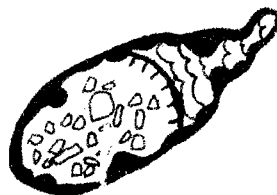
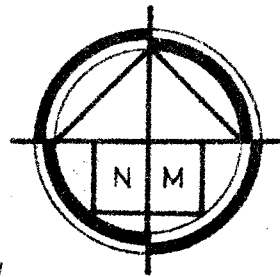
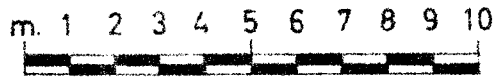
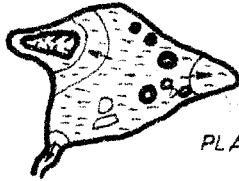
Avenc de l'Obrer

OLESA DE BONESVALLS

top. ^(N)SIE 18-7-73

JM. VICTORIA - IROVIRA - PLAZARO

s'ha allargat lleugerament, però conservant l'amplària. Un nou pou de 8 m., més irregular, ens porta fins a la màxima fondària en una petita cambra terminal.

El primer pou presenta signes d'erosió-corrosió, observables a les parets, cobertes en bona part per molses i falgueres. A la resta de la cavitat són exclusius els signes de corrosió, que es fan més evidents conforme es va guanyant profunditat. Les formes litogèniques es troben representades per colades parietals a la zona mitja de l'avenc i per petits anemolites en el darrer pou.

APÈNDIX .--

Volem deixar constància d'una sèrie de cavitats explorades dins de la urbanització Pla del Pèlag i que possiblement avui dia ja no existeixen. Són les següents :

Avenc de la Parcel.la nº 110; de 7 m. de profunditat en un sol pou de 6 x 3 m.

Avenc de Can Olivella ; dins d'una parcel.la situada davant de l'anterior. Boca petita, pou de 6 m. i rampa terminal amb una saleta de cúpula cega. Possiblement alguna d'aquestes dues cavitats és l'Avenc de Coll Beix, explorat l'any 1936 pel CMB. (2)

Avenc del Guarda ; es trobava a la vorera d'un carrer de la urbanització, prop de la parcel.la 110; actualment és totalment tapat. Avenc de 25 m. de profunditat, constituït per tres pous de 8, 10 i 7 m. de desnivell respectivament.

Avenc de la Parcel.la nº 56 ; format per un pou allargat i estret de 12 m. de profunditat. Primera exploració del GIE-C.E.Gràcia al febrer del 1972.

Avenc Carles Gràcia; a la parcel.la nº 45. Primera exploració del GIE - C.E.Gràcia al febrer del 1972. Constituït per una estreta esquerda que als 21 m. es fa impracticable.

Avenc de la Parcel.la nº 364 ; format per un únic pou de 12 m. de desnivell. Primera exploració del G.E.Badalona (Cavernas nº 18).

BIBLIOGRAFIA.-

(1). Amat i Carreras,R. (1972).- "Sota el massis de Garraf III. Excursions espeleològiques als avencs de Begues - Campanyes 1925-28". Espelòleg (16) : 787-801

(2). C.M.B. (1936).- "Notes del CMB. Estudis espeleològics" Butll. CMB (34), set.des.

(3). C.M.B. (1937).- "Notes del CMB" Butll.CMB (36), gen.-juny

(4). Garriga,M.y Bascuñana,J. (1979).- "Dos cavitades en la cabecera del Fons del Molí (Vallirana - Olesa de Bonesvalls)" Exploracions (3) : 41-45

(5). Policarpo,A. (1972).- "L'Avenc de Sant Marçal" Com. II. Simp.Met.Esp. - Topografia. Barcelona

LES CAVITATS DE MAJOR RECORREGUT DEL PRINCIPAT

per J.M.Miñarro

Com a complement a la nota apareguda en el butlletí anterior, sobre les cavitats de major desnivell del Principat, fem a continuació una llista i exposició en el mateix estil que aquella, en la que resten incloses les cavitats amb major recorregut horitzontal i que hem decidit fixar en les que superen els 500 m.

Si ja és prou difícil establir una certa fidelitat en quant al nombre de fenòmens a relacionar i a la cota de fondària més real en les cavitats verticals, a l'hora de fer el mateix amb les de recorregut horitzontal, la cosa es complica molt més, doncs cadascú pot donar una interpretació diferent dels recorreguts de llurs topografies.

En la següent relació, i com sempre, amb les degudes reserves, hem intentat fer-la amb la màxima precisió, prenent sempre els recorreguts que donen els respectius autors i que procurem que siguin els anomenats recorreguts reals.

.

1. Cova Cuberes 4.712 m.

(Pallars Jussà (Serradell), Pallars Jussà)

- Al 1961 el G.E.Badalona comença les exploracions, donant-se a conèixer en aquell temps uns 800 m. de galeries (Mem.Esp.GEB nº1, Cordada nº 80). Membres del G.M.Gelera aconseguen durant l'any 1972, superar el punt final conegut i exploren uns 400 m. de noves galeries. A l'any 1975 comencen les exploracions de la SIE del CEA, que després d'unes desobstruccions en el fons de la Galeria Gelera es pot penetrar en l'anomenat Complex Auzmendi, donant-se a conèixer el mateix any una primera topografia total que li atribueix al conjunt un recorregut de 3120 m. (EspeleoSie nº 18). Exploracions posteriors van augmentà poc a poc aquest recorregut, fins que l'any 1978 un nou equip de la SIE descobreix una nova galeria d'importància que porta el desenvolupament total de la cavitat al recorregut esmentat.

2. Cova del Serrat del Vent 3.216 m.

(Tavertet, Osona)

-L'estiu del 1979, davant la forta secada que patia el poble, uns veïns, cercant noves fonts, començaren a eixamplar un petit forat bufador, donant pas a uns 300 m. de galeries per les que circula un petit riu subterràni. Assabentats al poc temps espeleòlegs de l'A.E.Granollers, inicien les exploracions riu amunt; assolint, després de nombroses jornades d'exploració, la boca superior de la cavitat, situada a 175 m. de desnivell respecte a la inferior. Actualment encara s'estan realitzant diferents estudis en col.laboració amb l'Espeleo-Club Sabadell i

l'ERE-CEC. La cova, excavada en gresos, és pel moment la segona del món en recorregut, de les localitzades en aquests materials.

3. Fou de Bor - Tuta Freda (Cova de Bor) 3.045 m.
(Bellver de Cerdanya, Baixa Cerdanya)

-Coneguda d'antany i explorada ja per Martel, Font i Sagué, Vidal, Jeannel i Racovitz, que donen un recorregut no superior als 300 m., a les "antigues" galeries de la Fou de Bor. No és fins l'any 1934 en que un grup d'espeleòlegs del C.M.Barcelonès, fan una acurada topografia de la cavitat i li assignen 650 m. de recorregut a aquestes mateixes galeries (Sota Terra II).

S'ha d'esperar fins el 1962 en que el G.E.Badalona, després d'unes desobstruccions a la veïna i llavors poc important, Tuta Freda, exploren les noves galeries fins el sifó i s'enllaçen les dues cavitats; el recorregut total passa a ser de 1860 m. La topografia completa fins aleshores, realitzada per l'ERE-CEC, es publica al llibre "La Fou de Bor i altres cavitats de l'alta vall del Segre".

El G.E.Badalona continua els seus treballs a la cavitat i el setembre de 1974, aconsegueixen traspasar el punt final de la Sala Cerdanya, on des de feia molts anys es preveia la continuació, i accedir a una nova galeria, la "Galeria Canela" de 640 m. de longitud. El mateix GEB, junt amb companys del GGG, realitzen les tasques topogràfiques de tota la cavitat i naturalment de la nova galeria; durant aquests treballs es descobreix a la part inferior de la Tuta Freda, la "Galeria 1977" de 140 m. de recorregut. Les darreres

dades topogràfiques, així com el plànol de la Galeria Canela, han estat publicats recentment (Cavernas nº 21).

4. Complex de la Febró 1.810 m.
(la Febró, Baix Camp)

Important conjunt d'esquerdes, conegut de força temps enrera i al que mai s'ha donat massa importància. Visitat pràcticament per tots els espeleòlegs catalans al llarg de la història, tot donant-li diferents noms a les nombroses cavitats que constitueixen el sistema.

L'any 1977, membres del GES del CMB inicien la complexa tasca de topografiar tot el conjunt, i que poden finir totalment a principis del 1980, publicant els resultats tot seguit (Sota Terra nº 1).

5. Forat del Toscà 1416 m.
(Tremp (Gurp de la Conca), Pallars Jussà)

Coneguda de temps per la gent del poble, però inèdita espeleològicament fins el setembre del 1973 en que un equip de la SIE del CEA aconseguí penetrar i topografiar-la totalment (EspeleoSie nº 16).

6. Grallera gran del Corralot 1.292 m.
(St. Esteve de la Sarga, Pallars Jussà)

Cavitat ja citada a la llista de les de major desnivell i que al mateix temps presenta un recorregut horitzontal important. Aquest és tret de la topografia més completa de les publicades, la del SAS del CGB, però podem considerar-la com provisional, doncs seria prudent revisar tota la topografia i fixar unes cotes, tant de fondària com de recorregut, més exactes (Cavernas nº 9).

7. Botet de Casa Rei 1.146 m.
(Tremp (Sapeira), Pallars Jussà)

Localitzada per la SIE del CEA el juny del 1975 i explorada pocs mesos després (EspeleoSie nº 18). Possiblement i segons ens informaren, les obres de construcció de la pista propera, podrien haver taponat la boca.

8. Avenc gran d'Aulà 1.028 m.
(Alt Àneu, Pallars Sobirà)

Cavitat citada també a la llista de les de major desnivell. Descobert i explorat durant l'estiu del 1975 per l'ASMP i la SS Plantaurel. Un petit tram de galeries es desenvolupa sota territori francès (Ouarnède nº 8).

9. Cova del Manel 932 m.
(Matadepera, Vallès Occidental)

Coneguda des de finals del segle passat pels excursionistes, que recorrien els seus primers 50 m. L'any 1935 el Centre Excursionista de Terrassa publica el primer plànol, amb uns 200 m. de galeries. El GES del CMB inicia les exploracions a la cavitat i a primers del 1952 es supera el pas del "quatre"; pocs mesos després, espeleòlegs del C.E.Pirinaic avança les exploracions fins trobar l'anomenada "Sala Pirinaic"; l'any següent, de nou el GES del CMB, explora la "Galeria GES" i resten aturats a l'antic sifó. Després de les riuades del 1962 es pot superar aquest pas i en els anys següents, membres de l'Espeleo-Club de Sabadell realitzen diferents campanyes i es topografia tot el tram final. El 1968 es desobstrueix i explora la "Galeria GETIM". La primera

topografia completa es publica l'any 1970 (But.Espeleo-Club de Sabadell nº 1) i es parla d'un recorregut superior als 1200 m.. La mateixa topografia es publica al "Catálogo Espeleológico de la Provincia de Barcelona, vol.II" i recomptant el desenvolupament de les galeries se li atorga un recorregut de 932 m.

10. Sistema de Rotgers 920 m.

(Borredà, Berguedà)

Citada a l'arxiu del CMB en una fitxa antiga, donant-li el nom de Forat del Moro, encara que sembla que no fou explorat. Redescoberta per M.Ubach el maig de 1969, seguint una sèrie d'exploracions conjuntes amb companys de l'ERE - CEC i topografiant tot el conjunt, al qual li donen un recorregut de 1055 m. (Top. inèdita).

L'any 1977, components de la SIS - CE Terrassa, realitzen un nou aixecament topogràfic que dóna un recorregut total de 920 m. (S.I.S. nº 6)

11. Cova de l'Espluga 882 m.

(l'Espluga de Francolí, Conca de Barberà)

També coneguda amb els noms de Cova del Francolí i Cova de les Aigües. Descoberta a mitjan segle passat al realitzar un pou a Can Palletes, sembla que fou explorada parcialment per veïns del poble; però no és fins l'estiu del 1956 en que espeleòlegs del C.E.Pirinaic realitzen una sèrie d'exploracions que porten a donar a conèixer més ampliament la cavitat i publiquen la topografia (Circ.CE Pirinaic nº 121, 1957), que és l'única que coneixem fins ara (Cat.Esp.Catalunya, vol.2).

Posteriorment fou oberta l'antiga entrada natural que va ésser tancada amb una reixa per les autoritats municipals, car les aigües de la cova alimenten la població i durant l'època nadalenca, és el marc d'un pessebre vivent. El gener del 1962, el GEB explora uns 50 m. de volta sifonant amb algunes cambres d'aire al sostre (Mem.Esp.GEB - 1962). Cap a l'any 1965 vam sentir comentaris sobre l'exploració d'uns 500 m. de noves galeries, assolides al superar el sifó terminal, però mai més se'en sentí parlar.

12. Cova de les Encantades 865 m.
(Queralbs, Ripollès)

Coneguda d'antic per gent de la regió i possiblement visitada per alguns biospeleòlegs, però sense adonar-se del seu desenvolupament horitzontal. No és fins l'any 1960 en que la SES-CEPuignat, realitza les primeres exploracions totals junt amb membres del CEÀliga; posteriorment, gent de la UEC i del GES-CMB comencen també a explorar-la, essent en els anys següents una cavitat prou coneguda per una part dels espeleòlegs catalans. Però no és fins l'any 1967 en que la SIE-CEA dona a conèixer la primera topografia de la cova (EspeleoSie nº 1), assignant-li un recorregut aproximat d'uns 1.000 m. Molt posteriorment, l'any 1978, és revisada per membres de la SIS-CETerrassa, donant-li un desenvolupament total de 865 m. (Cat.Esp.Catalunya, vol.4).

13. Cova del Toll 750 m.
(Moià, Bages)

Les primeres exploracions daten de l'any 1948 i foren realitzades pel GES-CMB. En els anys següents continuen els treballs a la cavitat, especialment arqueològics, i el 1955 es localitza i desobstrueix la boca sud de la cova. Una primera topografia i resultats dels treballs es publiquen l'any 1957 al Congrés Internacional de Quaternari (INQUA). Una altra topografia, aixecada per membres de la SIE-CEA, es donà a conèixer en la Guia d'Excursions del I Congreso Nacional de Espeleologia (Barcelona, 1970). Ambdós planells són molt esquemàtics i caldria realitzar una revisió per a determinar exactament el recorregut.

14. Cova Negra de Tragó de Noguera 730 m.
(Os de Balaguer, Noguera)

Cavitat coneguda de temps immemorial; les primeres dades publicades són d'en L. Mª Vidal, al butlletí del CEC l'any 1894. Les topografies que coneixem són les de la SIE-CEA (EspeleoSie nº 1) i la del GES-CMB (Geo y Bio Karst nº 16-17), encara que a totes dues manca el tram de laberint final. Els recorreguts que se li atorguen en diferents publicacions oscil·len entre els 650 i els 850 m.

15. Cova de la Mosquera 717 m.
(Beuda, la Garrotxa)

Coneguda i visitada parcialment de temps per gent de la comarca; en un principi se la coneixia amb el nom de "Mines de Can Trompa". A inicis del 1970 el GIE-CEGràcia comença els treballs d'exploració, que no són donats a

conèixer fins el 1978 (But.C.E.Gràcia nº 376). Poc després, la SIRE-UEC Sants (Bol.Inf.SIRE nº 3-4) publica un treball sobre la cavitat, tot aprofitant la planta de la topografia del GIE, afegeixen un tall longitudinal total; el curiós és que ambdós grups donen un recorregut diferent basant-se en la mateixa topografia. El que nosaltres donem és l'extret del Catàleg Espeleològic de Catalunya, vol.4.

16. Forat Micó 650 m.
(Cardona, Bages)

Encara que coneguda des de temps molt anteriors, les primeres descripcions són degudes a Cornet i Mas (1860), Font i Sagué (1897), Martel (1902), etc. L'únic treball recent que coneixem és el realitzat per la SIE-CEA en el anys 64-68 (EspeleoSie nº 4).

17. Cova de l'Aumidiella gran 600 m.
(Benifallet, Baix Ebre)

Segons consta a la "Historia de Tortosa" de Bayerri, aquesta cavitat fou descoberta l'any 1898 pel veí de Benifallet, Joan Vizcarro Salaet. Malgrat ésser prou coneguda i visitada, no existeix cap treball complet ni topografia publicada. El recorregut esmentat és apreciatiu i sembla que es comunica amb la veïna Cova del Dos, d'uns 200 m. de recorregut.

18. Cova de les Meravelles 564 m.
(Benifallet, Baix Ebre)

Descoberta i explorada pel GIE-CEGràcia cap a finals dels anys 60; de similars característiques a les seves veïnes

(Cv. Marigot i Aumidiella gran). Tampoc es coneix topografia publicada, el recorregut citat és el donat pels seus primers exploradors.

19. Cova-avenc d'Artús 564 m.
(Albinyana, Baix Penedès)

Descoberta l'any 1967 per un grup de joves espeleòlegs d'Albinyana. Antigament enllaçaba amb la cova veïna del Forat del Vent, però l'any 1968 restà obturada la comunicació. Tant sols existeix un treball publicat amb una topografia molt esquemàtica, realitzat per la SES - CE Puigmal (Més Avall nº 1).

20. Cova del Salnitre 530 m.
(Collbató, Baix Llobregat)

És possiblement la cavitat més coneguda de tot Catalunya, tant per la seva història com per les seves llegendàries exploracions. Tanmateix és una de les coves sobre les que existeix més bibliografia; topografies publicades existeixen varies (Faura i Sans, Llopis Lladó, SIRE-UEC Sants) i d'altres inèdites.

21. Cova Marigot 515 m.
(Benifallet, Baix Ebre)

Antigament era coneguda com Cova de l'Aumidiella petita i el seu recorregut era d'uns 10 m., però per Setmana Santa del 1967, membres del GIE-CE Gràcia treient sediments del punt final, aconseguiren trobar les noves galeries. Tan sols existeix un breu treball publicat amb una topografia que sembla no és gaire correcta (Espeleòleg nº 6).

L'AVENC DE QUATRETONDA

(Quatretonda, la Vall d'Albaida)

per: S.I.E.

L'avenc de Quatretonda és una de les cavitats verticals més importants del País Valencià, actualment és situat en un tercer lloc, després de l'Avenc del Turió, - 220 m. (Mola de Fanzara) i els Sumidors de Vallada que també descriu a les pàgines d'aquest butlletí.

De fet fins el 1977 era la cavitat més fonda del País Valencià, i el "gran pou" d'entrada (més de 90 metres), constituí un seriós obstacle per als primers espeleòlegs que el davallaren, G.Pla (1) en el seu treball publicat a la revista Speleon el 1953 ens diu, "fueron necesarias tres tentativas en un intervalo de 14 meses para poder mancillar la virginidad de su cota más profunda". L'esmentat autor ens explica que la topografia que van fer-hi, l'única publicada fins al moment, deu tenir alguna inexactitud a causa de la "elasticidad del bramante", utilitzat per mesurar els pous. Realment a poques cavitats trobarem tal quantitat de cotes contradictòries, - 213 (4), - 201 (3), - 185 (5), - 180 (5) i - 171 (5)

són succesivament les cotes atribuïdes, tot reduint les estimacions precedents.

L'interès de fer una nova topografia i l'atractiu d'una exploració d'una relativa esportivitat, justificada pel bell pou d'accés, ens va dur a Quatretonda el 8 de gener de l'any passat. Tot seguit presentem la topografia obtinguda, que de bell nou redueix la fondària, situant-la en els - 154 m., i alhora ens permetem d'acompanyar algunes notes descriptives que esperem siguin d'utilitat per als nostres lectors.

Generalitats geogràfiques

Quatretonda és un municipi de la Vall d'Albaida situat a 224 m. d'altitud. La Serra de Buixcarró (672 m.), enclau de l'avenc objecte de la nostra visita, accidenta la part septentrional del terme, constituïnt un estrep de la Serra Grossa, alhora límit de la Vall d'Albaida i la comarca de la Costera.

La disposició morfo-estructural és particularment simple i típica d'aquests contraforts septentrionals de la prebètica i a la carta topogràfica ja es manifesta una alternança de valls sinclinals reblertes pels materials miocènics i muntanyes anticlinals fetes de calcàries dures. El sinclinal de la Vall d'Albaida, ample i suau, amb margues i argiles blanquinoses del miocen inferior transgressiu (burdigalià), s'estén de 150 a 250 m. d'altitud. El seu límit natural al Nord és la llarga i arquejada Serra Grossa, formada per un plec NE-SW de calcàries cretàiques tombats cap

al Nord amb un llom suau, estructural i no superfície d'erosió com podríem interpretar erròniament. Són nombroses les falles longitudinals i d'altres transversals. Estem al límit nord de la prebètica, molt pròxims a les alineacions típicament ibèriques, en una àrea de transició on se superposen ambdues directrius tectòniques, facilitant el drenatge vertical del carst.

Aquestes calcàries han estat activament carstificades i són extenssíssims els rasclers; les dolines i altres formes majors del carst tenen una representació més petita, constituint els exemples més importants de morfologia exocàrstica el Polje de Bàrig i el Pla de les Simes d'Aldaida, situats al N-Ne de Quatretonda, on podem constatar que les formes subterrànies són preferentment verticals, destacant-hi l'Avenc de les Violetes (-140 m.), el Forat de l'Aire (-130 m.), l'Avenc de l'Alt de l'Hedra (-120 m.) i la Sima d'Aldaia (-115).

Situació

L'avenc es troba a uns 4 quilòmetres al NNE. del seu terme municipal, Quatretonda, i a uns 3 al SSW. de Pinet. L'accès per Quatretonda es pot fer per un seguit de pistes que es dirigeixen cap a l'Alt del Molló, passant pels dipòsits d'aigua municipals, per continuar pel marge esquerre del barranc de l'Avenc (al mapa "barranco de la Benc"). Finalment la pista creua el barranc, ja molt desdibuixada, per esvair-se totalment pocs metres més endavant, just en uns camps de fruiters, vorejant-los surt el corriol, que primer travessa un barranc afluent i tot seguit s'endinsa a la pineda caracte-

rística del Pla de l'Avenc. Del final de la pista s'inverteixen només uns cinc minuts, anant per l'enigmàtica "sospauma" ??, que insistenment ens assenyalaven els camperols, sense que aconseguíssim saber de quina cosa es tractava.

L'altitud és de 407 m., justament uns trenta per sobre del fons del barranc i en el seu marge dret hidrogràfic. Pla, en el seu treball dóna les coordenades Lambert de la boca, $x = 887.850$ i $y = 491.500$, que nosaltres trobem situades sobre l'actual planol U.T.M. al 1:50000 "JATIVA 29-31", antic nº 795, en un punt que es designaria com 30SYJ288167, es a dir coordenades U.T.M., $x = 728.800$ i $y = 4.316.750$, just al límit dels termes de Quatretonda i Llutxent, amb una alçada de 438 metres i per tant sense una correspondència exacta de cotes, cosa que ens evidencia una errada en la situació, que nosaltres no podem aclarir, ja que sobre el terreny no vàrem prendre les mesures habituals, donant per bones les dades que ara veiem inexactes. La nostra impressió és que en la realitat es troba a uns 200 m. aproximadament al SSW. del punt consignat.

Descripció

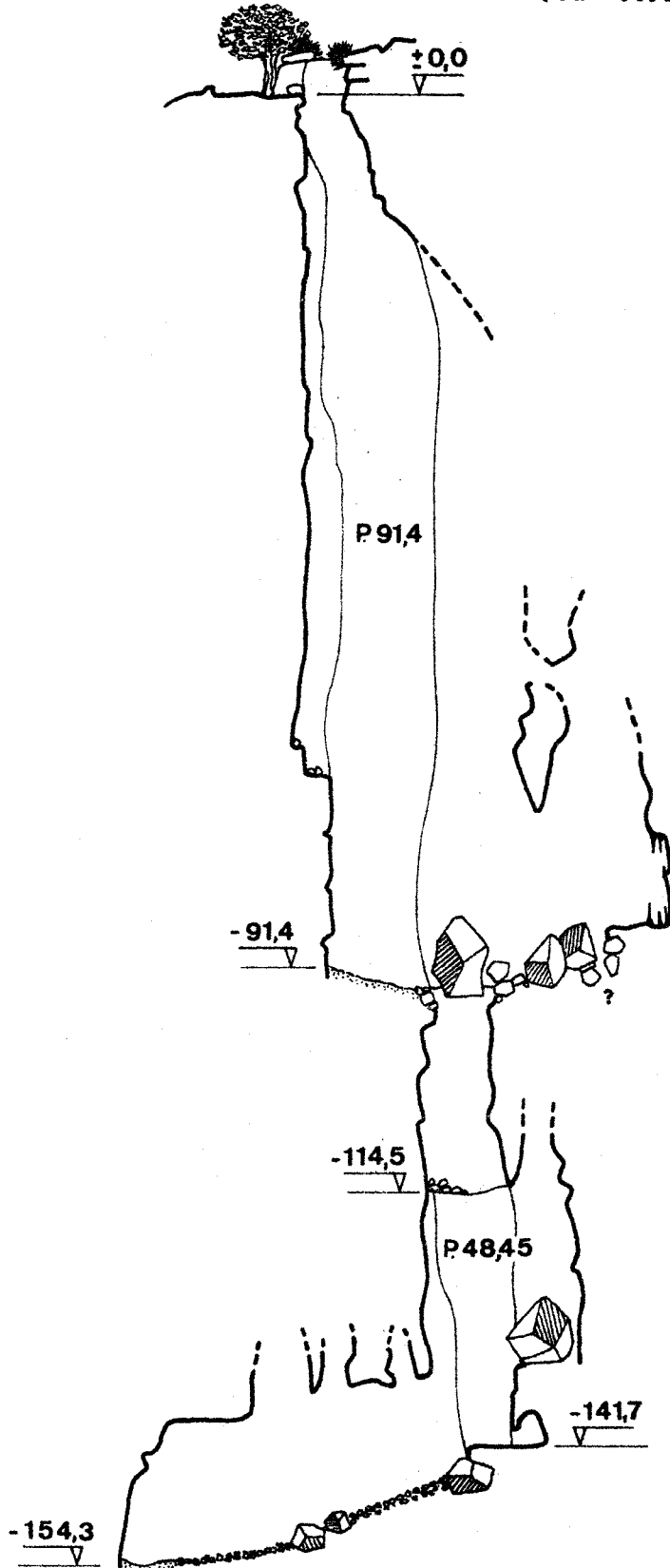
Les calcàries cretàtiques on s'excava l'avenc es veuen estratificades horitzontalment amb espessors d'un metre i mig a sis metres. Els colors d'aquests materials van del blanc a l'ocre per les calcàries no recristal·litzades i el gris fosc per a les dolomies, que tene una destacada presència a la cavitat. Els llavis de la boca es troben a diferent nivell; el primer pou o tub de Benavent, té una fondària

AVENC DE QUATRETONDA

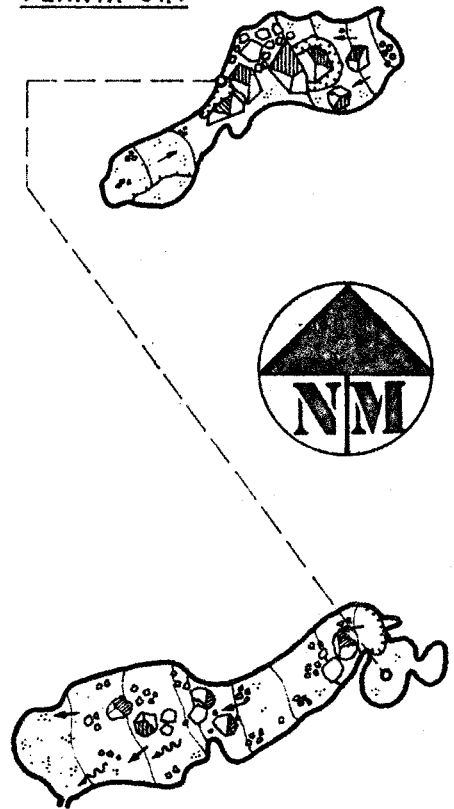
QUATRETONDA

(la VALL D'ALBAIDA - PAIS VALENCIA)

TOP. S.I.E. 8-1-79 GR.4

PLANTA-91.4

PLANTA-141.7, -154.3

de 91 m., és ample i en els seus 25 primers metres és quasi circular d'uns 4 a 5 m. de diàmetre, obrint-se posteriorment cap al NE. en entrar en coalescència amb una cavitat lateral, fins arribar als 10 i àdhuc 20 m. de llargària màxima. Als 68 m. de descens aproximadament, existeix un petit replà i tres metres més avall un segon replà que permet descompondre fàcilment la vertical. A gran part d'aquest pou es desenvolupa lateralment una xemeneia paral·lela, anomenada F.P.V. pels primers exploradors i que nosaltres no vam visitar i en conseqüència no figura en el planol que acompanyem. La planta d'aquest pou s'allarga uns 30 m. en direcció NE., la mateixa de la falla visible a l'exterior i que resultarà la direcció exclusiva del desenvolupament hipogeu, englobant-hi la sala dels rats-penats amb unes amplades de 5 a 10 m. i una xemeneia, de sostre invisible amb els nostres frontals elèctrics. Entre els blocs de la planta s'insinuen diversos davalladors, el més important dels quals i, el primer en el sentit normal de la progressió a l'esquerra de la galeria, constitueix el segon pou o "sima podrida", de 48 m. de fondària, subdividit per un replà als 21 m. i amb un important bloc penjat a uns 10 m. del fons. Arribats al peu d'aquesta vertical, cota - 141, trobem a l'E. una petita cambra i septentrionalment accedim a la sala final o de "La conquesta", d'uns 40 m. de llarg i amb amplades de 5 a 10 m. i una alçada màxima de 15 m.

El pis està cobert per derrubis molt heteromètrics, amb grans blocs dispersats i que amb bon pendent ens duen als - 154m., fondària màxima de la cavitat. Els sediments argilosos i

sorrencs de l'últim tram sovint es veuen recorreguts per un petit cabal d'aigua procedent de les infiltracions zenitals, que després d'un curt trajecte s'engoleixen per un parell de forats impenetrables. És clar que en determinades avingudes, aquest darrer tram queda parcialment anegat i d'aquí els fenòmens de decantació dels sediments fins, que hi podem veure. Els fenòmens litogènics, encara que no emmascaren les primitives formes dels conductes, tenen una bona representació en nombrosos punts de la cavitat.

Per a nosaltres, genèticament la cavitat és un exemple més d'engolidor preactual, relacionat amb el barranc exterior, que els temps d'inactivitat hídrica han anat transformant i desfigurant pels processos clàstics i estalactítics.

Topografia

L'aixecament realitzat es féu amb un mesura-metres per fil perdut, un clinòmetre i una brúixola SUUNTO, que dona, segons normes de la U.I.S., un grau de precisió de 4.

La poligonal boca-fons té solament 15 punts, que transcrivim a continuació amb el corresponent càlcul de cotes per transformació de coordenades polars a rectangulars, obtingut utilitzant una calculadora programable de la qual reproduïm els llistats de la impressora.

AVENC DE CUATRETONDA

PRECISIO COTA FONS =
-154.2 +- 2.3

DADES POLIGONAL	CALCUL DE COORDENADES
DIST 1. =68.48 AZ 1. =8.00 Z 1. =-98.00	X1.=0.0 Y1.=0.0 Z1.=-68.4
DIST 2. =2.00 AZ 2. =8.00 Z 2. =-98.00	X2.=0.0 Y2.=0.0 Z2.=-71.2
DIST 3. =26.18 AZ 3. =8.00 Z 3. =-98.00	X3.=0.0 Y3.=0.0 Z3.=-91.4
DIST 4. =9.90 AZ 4. =58.00 Z 4. =-10.50	X4.=6.3 Y4.=7.5 Z4.=-93.2
DIST 5. =7.64 AZ 5. =62.00 Z 5. =-2.00	X5.=9.9 Y5.=14.3 Z5.=-93.0
DIST 6. =5.00 AZ 6. =267.50 Z 6. =0.00	X6.=5.6 Y6.=8.5 Z6.=-93.0
DIST 7. =31.33 AZ 7. =8.00 Z 7. =-98.00	X7.=8.8 Y7.=8.3 Z7.=-114.3
DIST 8. =27.12 AZ 8. =0.00 Z 8. =-98.00	X8.=0.6 Y8.=0.5 Z8.=-141.4
DIST 9. =6.33 AZ 9. =333.00 Z 9. =-20.00	X9.=14.9 Y9.=5.8 Z9.=-143.6
DIST 10. =19.42 AZ 10. =218.00 Z 10. =-16.00	X10.=0.2 Y10.=-5.7 Z10.=-148.9
DIST 11. =8.07 AZ 11. =332.00 Z 11. =-11.00	X11.=7.2 Y11.=-9.4 Z11.=-150.5
DIST 12. =9.40 AZ 12. =143.00 Z 12. =-4.00	X12.=-0.3 Y12.=-3.9 Z12.=-151.1
DIST 13. =6.18 AZ 13. =319.00 Z 13. =-12.00	X13.=4.7 Y13.=-3.8 Z13.=-152.4
DIST 14. =7.10 AZ 14. =215.00 Z 14. =-10.00	X14.=-1.0 Y14.=-11.8 Z14.=-153.6
DIST 15. =3.75 AZ 15. =288.00 Z 15. =-10.00	X15.=-0.0 Y15.=-15.0 Z15.=-154.3

BIBLIOGRAFIA

- (1). Donat Zopo, J. Catálogo de simas y cavernas de la provincia de Valencia. Pub.GEVYP. Dip.Prov.Valencia 1960(p.33)
- (2). Donat Zopo, J. Catálogo espeleológico de la provincia de Valencia. Memorias IGME, LXVII: 1-186. 1967 (p.54)
- (3). Pla Salvador, G. El Avenc de Cuatretonda Speleon, IV, 3-4:257-263 1953
- (4). Soler Carnicer, J. 213 metros: récord regional de profundidad en el Avenc de Cuatretonda. Art.period. a "Las Provincias" 5-12-1957 Valencia.
- (5). Fernandez, J. Cavidades subterráneas de mayor desarrollo del Pais Valencià. Lapiaz, 2:69-76 1978 (p.69)

BREU NOTA SOBRE LES NOVES TROBALLES A L'AVENC DEL GINEBRÓ
(Begues, Baix Llobregat)

per : S.I.E.

L'avenc del Ginebró, explorat i topografiat per primera vegada l'any 1956 pel GES del CMB (1)(2), és una cavitat molt coneguda i sovint visitada per grups d'espeleòlegs catalans; malgrat això, fins aquest mateix any de 1980 no s'han pogut conèixer unes noves galeries. Fou el mes de febrer d'enguany, quan un equip del GERS - AE Muntanya, en una sortida dominical, trobaren aquesta nova via, realitzant un croquis esquemàtic que donaren a conèixer al butlletí de l'Entitat(3).

El darrer 11 d'octubre, nosaltres vam visitar la part nova, anomenada "Via Nico", i aixecàrem la topografia. Sobre l'avenc del Ginebró no ens estendrem gaire, degut a l'existència de diferents treballs, per això ens limitarem a fer una descripció de la via nova i presentar la topografia de tota la cavitat.

Descripció Via Nico - S'inicia a la cúspide del quart pou de l'avenc; es pot accedir per dos llocs diferents: Pel mateix sostre d'una sala que es troba al començament del quart pou, o per una gattonera que té el seu principi a la part alta

d'aquesta sala. Si seguim per l'esmentada gattonera, ens trobarem amb un petit ressalt que porta a un pou cec, però si remuntem el pou uns metres, s'assoleix una galeria adiacentada, que per un petit ressalt ens porta a una sala situada damunt la cúspide del quart pou, en aquesta sala es troba el segon accés a la via.

Retornant al principi d'aquesta galeria i remuntant uns 5 m., poc abans del final del "fus" ens trobarem una diàclasi que comunica amb un pou de 12 m., a la seva base es troba un pas estret infranquejable als pocs metres; en el sòl d'aquest punt existeixen uns orificis impenetrables, finalitzant aquesta via a la cota - 59,40 m.

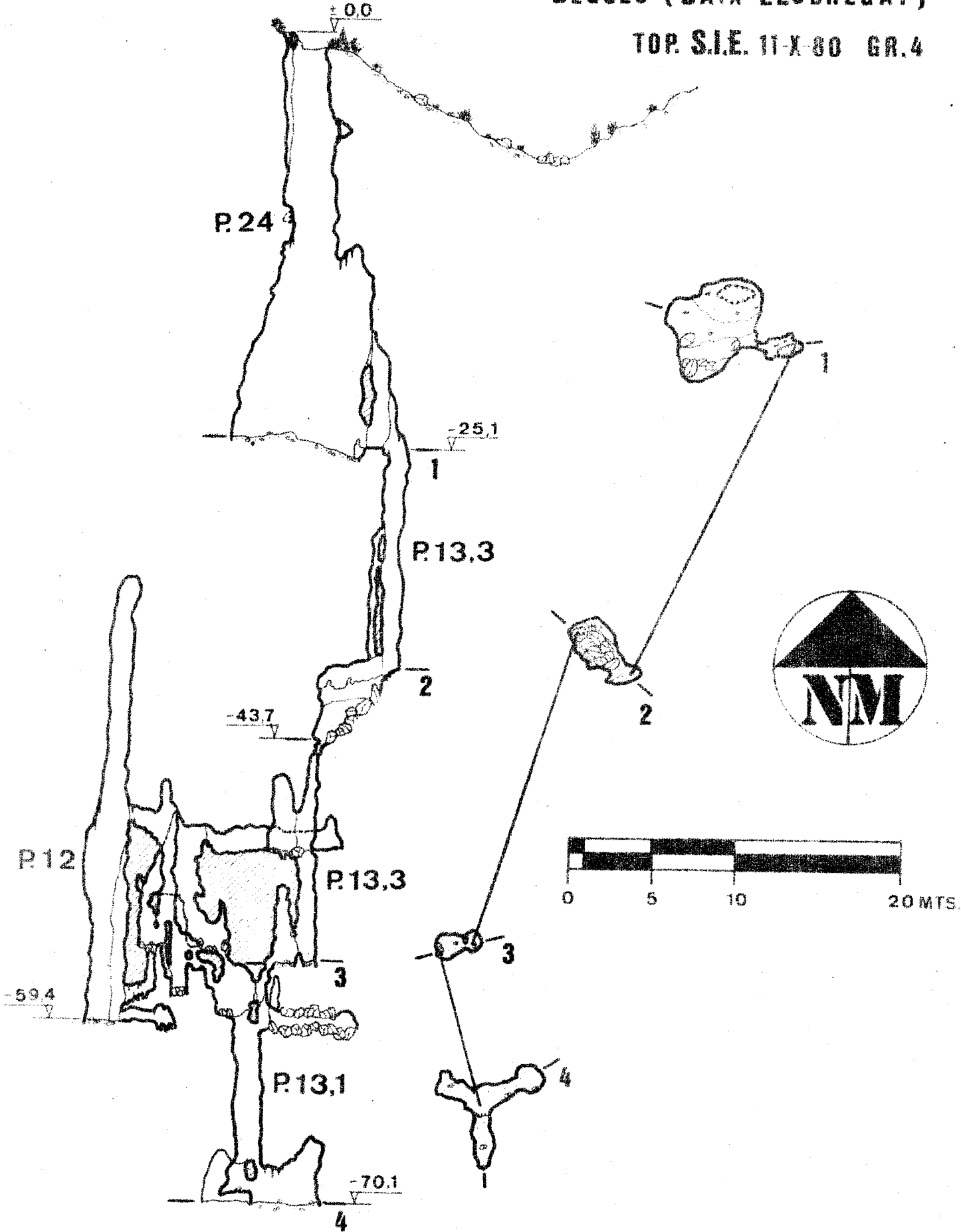
Bibliografia.-

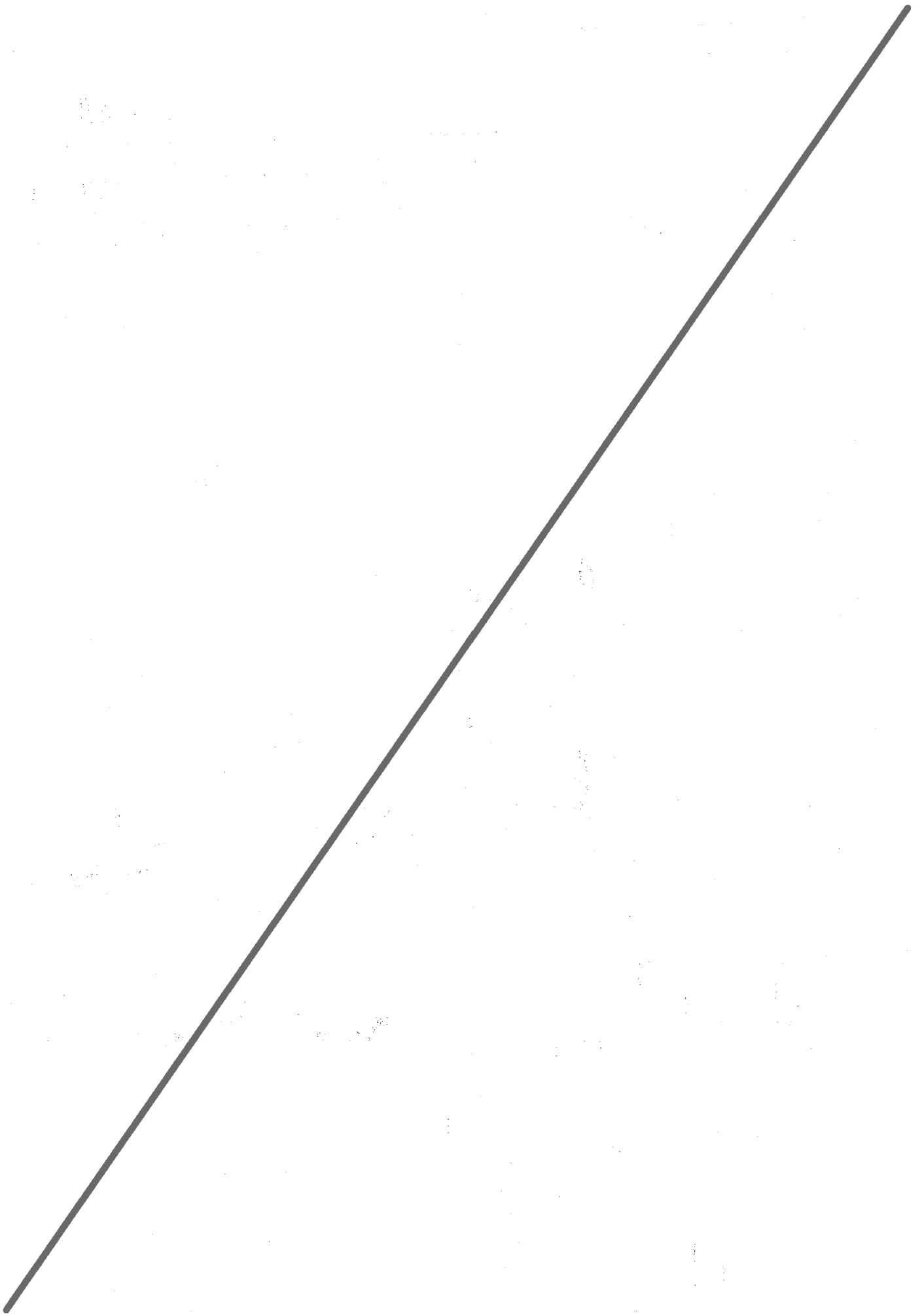
- (1). Muntan, L. (1956).- "Avenc del Ginebró" Ciencia y Montaña.
Bol. C.M.B. 2º trim.
- (2). Borràs, J. (1973).- "Catálogo espeleológico del macizo de Garraf" vol.I:1-152 Barcelona
- (3). Garcia, D. (1980).- "Sorpresa a l'avenc del Ginebró"
Butll.A.E.Muntanya (79): 3-4

AVENC DEL GINEBRÓ

BEGUES (BAIX LLOBREGAT)

TOP. S.I.E. 11-X-80 GR.4

ELS SUMIDORS I LA COVA DELS BROLLAORS

(Vallada, la Costera)(Pais Valencià)

per : S.I.E.

En el nostre afany de donar a conèixer periodicament algunes de les cavitats més importants dels Països Catalans, ens ha portat darrerament a realitzar algunes visites esporàdiques en certs indrets del Pais Valencià, donant com a fruit les dues notes que presentem en aquest butlletí.

El fenomen que ens ocupa en aquesta ocasió té la particularitat d'estar excavat en guixos, materials en els que fa poc més de 10 anys es tenien poques dades sobre llur cars-tificació, però que en aquest període de temps s'han vist notablement incrementades les exploracions de nombroses cavitats arreu del món. Cal fer esment especial a les grans cavitats soviètiques, localitzades a les repúbliques d'Ucraïna i la R.S.F.S. de Rússia, que a més d'existir en gran nombre, les dimensions són també molt importants (7 d'elles superen els 5 quilòmetres de recorregut) destacant per sobre de totes l'Optimističeskaja, amb més de 142 km. i Ozernaja amb 104 km., però amb continues noves descobertes i unions, que ara possiblement s'hagi pogut superar els 200 km. També són de desta-

car els fenòmens existents als U.S.A., particularment als estats d'Oklahoma i Texas, així com els situats al nord d'Itàlia, a les regions del Piemont i d'Emília-Romanya. A l'Estat Espanyol mereixen atenció algunes cavitats excavades en guixos, com la Cueva de Pedro Fernández, a Estremera (Madrid), amb un recorregut estimat en 3500 m. i també el carst de Sorbas (Almeria) estudiat en els darrers anys pels companys de la SIS de Terrassa i que d'entre les múltiples cavitats explorades destaquen, el Sistema de Covadura, de 2670 m. de recorregut i 120 m. de profunditat, i també la Cueva del Agua, de 1692 m. de desenvolupament i la Cueva del Lapo, de 1075 m.

A nivell nacional, les cavitats excavades en guixos es troben molt localitzades i no presenten de moment un desenvolupament espeleomètric gaire remarcable, de memòria recordem com a casos més interessants, el Sistema de Rotgers (Borredà, Berguedà) de 920 m., la Cova de la Mosquera (Beuda, Garrotxa) de 717 m.; l'interessant, però petit, carst guixós de la conca del riu Llobregós (la Noguera i la Segarra), algún fenomen proper a Villena (Alt Vinalopó) i el cas que avui ens ocupa, sens dubte el més important de tots.

S'ha de fer constar que, malgrat el seu modest recorregut, en comparació amb les grans cavitats del món excavades en guixos, presenta la particularitat que el seu desnivell (194,6 m.) és dels més importants de les cavitats localitzades en aquest tipus de materials i "oficialment" tan sols superada per Shakta A (Piemont, Itàlia), a la qual se li atribueixen 200 m. de fondària, resultat d'una topografia molt antiga de la que hem sentit parlat.

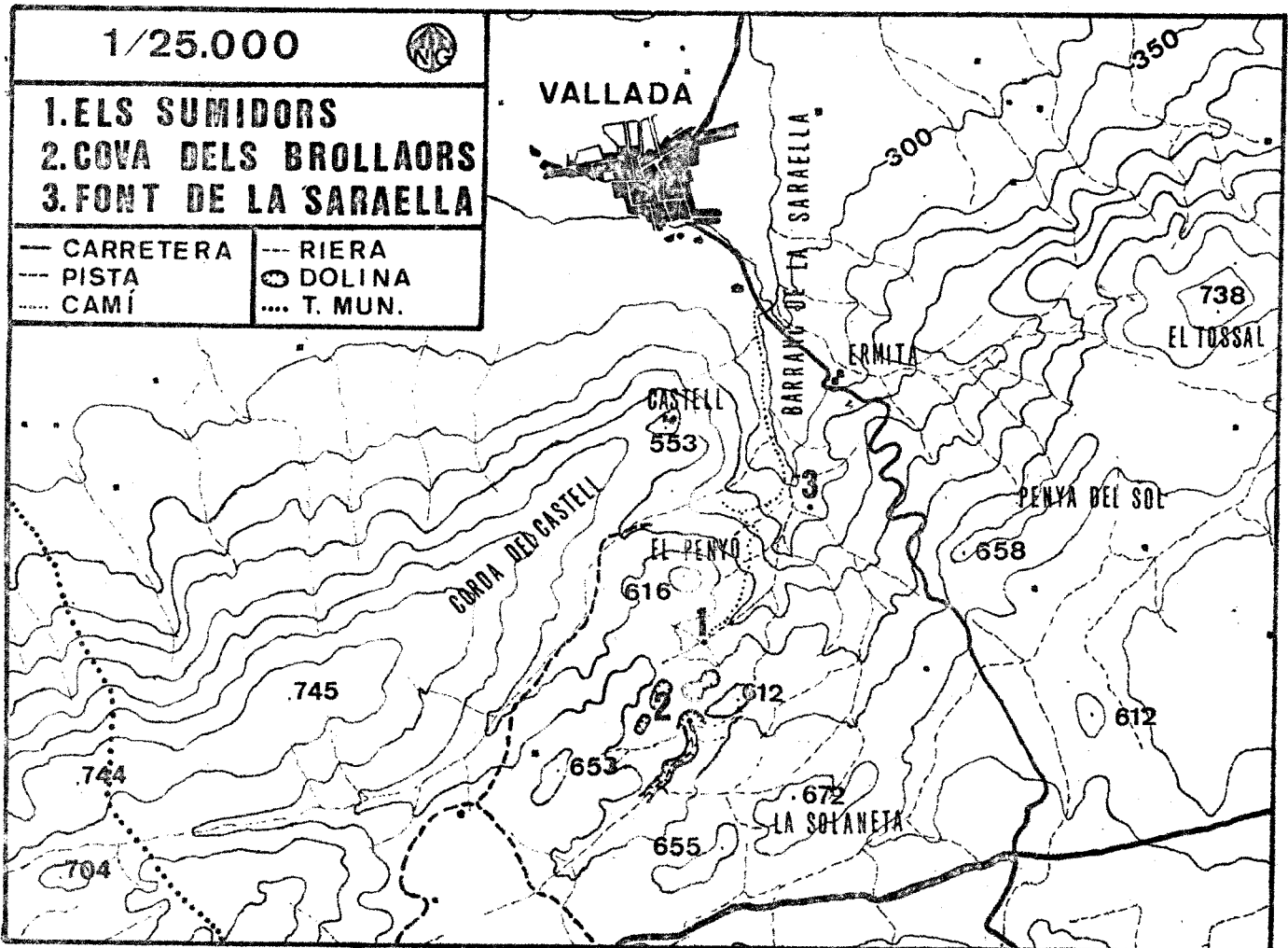
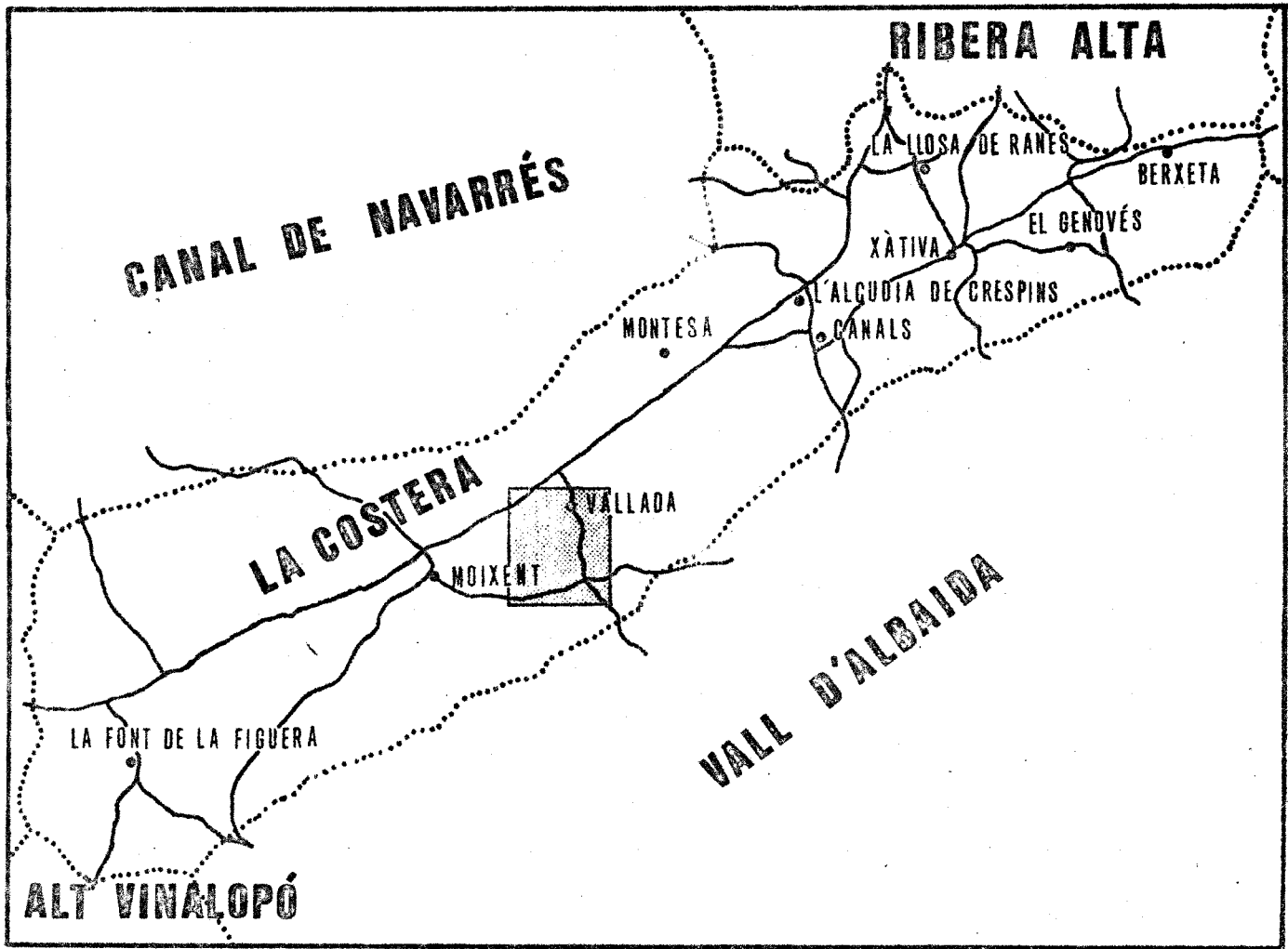
HISTÒRIA - Degut a que els seus primers trams no presenten gaires dificultats exploratòries, havia estat visitada parcialment per gent de la regió des de feia bastant de temps; però no és fins a finals dels anys 50 que trobem les primeres cites bibliogràfiques i uns anys després es dona a conèixer una primera topografia (amb mesures exagerades) realitzada per F. Jurado i J. Donat Zopo, del Grup Espeleològic Vilanova i Piera.

Al maig del 1970 es realitzen unes jornades espeleològiques a la zona, donant-se un major coneixement de la cavitat, fins poder superar-se posteriorment els sifons terminals, tant riu amunt com avall, deixant el recorregut de la cavitat tal com el coneixem actualment.

Cal destacar que la denominació que sempre ha tingut en els medis espeleològics, ha estat la de Túnel dels Sumidors; però localment és denominada com els Sumidors, nom que preferim respectar.

ENCLAVAMENT GEOGRÀFIC I LOCALITZACIÓ - La comarca de la Costera es troba entre els últims contraforts del Sistema Ibèric al NW. i les primeres alineacions del pre-bètic valencià al SE., limitant al S. amb la Vall d'Albaida i al N. amb la Ribera Alta i la Canal de Navarrés (aquesta darrera, a més d' ésser límit comarcal també representa el límit lingüístic).

El municipi de Vallada es troba a la zona central de la comarca i més concretament a la zona inferior de l'alta vall del riu Cànyoles o vall de Montesa, arteria fluvial que travessa tota la comarca de SW. a NE. La vila dista uns 75 km. de la ciutat de València i es troba emmarcada entre la Serra Plana al NW. i la Serra Grossa al SE.

Aquests dos relleus principals s'alçen amb forts pendents i es troben integrats per materials calcàris del cretàci, entre ambdues alineacions es desenvolupa la vall del riu Cànyoles, que corre per un sinclinal omplert parcialment per dipòsits al·luvials quaternaris, molt encaixats a la zona de Vallada per potents capes de margues miocèniques (burdigalià). La zona on es troba enclavada la cavitat, és una vall encaixada entre dos relleus secundaris (el Penyó i la Solaneta), en la que apareixen els materials guixosos amb forces intercalacions de margues i gresos amb granulometria calcària, hom els atribueix una edat triàsica, concretament del Keuper, que amb caracter diapir apareix entre les margues del burdigalià, cosa que sí ocorreix a la vall de la Barxeta, al N. de la comarca, però que en el cas que tractem no ho veiem prou clar i optariem per datar-ho en el mateix conjunt de les margues circumdants, és a dir, miocè.

.

La localització de la cavitat és prou fàcil, cal sortir de Vallada pel camí que passa per la vora de les ermites del Crist i de St. Sebastià i s'endinça pel Barranc de la Saraella en direcció al cim del Penyó; deixant a mà dreta la desviació que puja en aquest cim, arribem, després de remuntar gran part del barranc, a la boca dels Sumidors, situada en un petit clar al bell mig del camí.

DESCRIPCIÓ - La penetració a la cavitat es realitza per un punt resultant de la confluència de tres rieres, que originen una depressió i en el seu fons s'origina un ressalt de 5 m. (amb uns esglaons tallats a la roca) que permet d'arribar a

la galeria principal; aquesta es pot seguir en dos sentits, l'un ascendent i l'altre descendent.

Tran ascendent.- Aquest tram és el que presenta menys desnivell. Un cop s'ha penetrat en ell, es troba un gran bloc al qual es pot pujar superant un ressalt d'uns 5 m., fins trobar-nos suspesos al damunt d'una sala, a la que també es pot accedir per sota de l'esmentat bloc. Galeria endavant es troben diverses marmites i en alguns punts el sostre es perd de vista; a continuació s'arriba a un caos de blocs, presentant-se dues opcions, travessar-lo directament o pujar a un conducte. D'aquesta forma s'arriba als pisos superiors; una galeria de sostre pla i sòl terrós ens porta a una sala amb el pis recobert de productes clàstics. Des d'aquesta sala es pot continuar per una gatонера o bé pujant a la seva part alta; pel pas estret s'arriba a una cambra penjada que comunica amb la galeria inferior; avançant per la galeria de la zona superior es desemboca en el caos de blocs citat anteriorment. Progressant per darrera d'ell, per una galeria amb unes terrasses de productes depositaris, s'arriba a una gran cambra amb gran quantitat de blocs; en la seva part alta es veu un conducte penjat de curt recorregut i a mitja alçada es pot baixar entre uns blocs fins progressar per una gatонера de sostre llis i amb el sòl cobert per gran quantitat de cantells rodats, abandonant-la per la primera bifurcació i havent superat uns ressalts fangosos, s'entra en una galeria de sostre constituït per diferents blocs empotrats. Aquesta galeria no té sortida i ens hem de desviar abans d'arribar al final, cap a la dreta, per entre uns blocs i després de travessar dues saletes, arribem al sifó superior,

630

COVA DELS BROLLAORS

558

60 M.L.

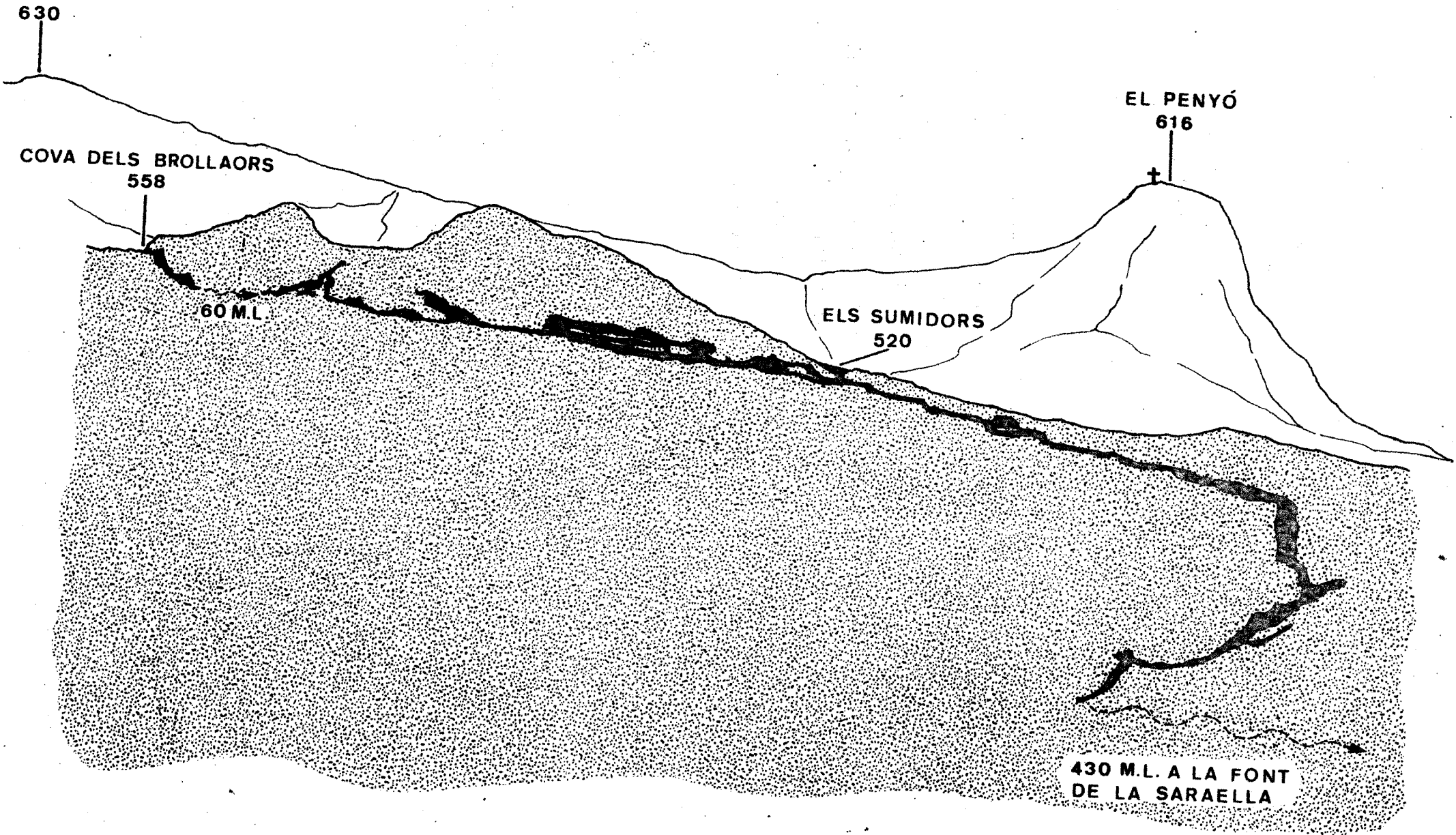
ELS SUMIDORS

520

EL PENYÓ

616

430 M.L. A LA FONT
DE LA SARAELLA

lloc on es donaren per acabades les primeres exploracions. Passat aquest sifó, s'ascendeix per un ressalt terrós, assolint una petita cambra i després s'ha de baixar un altre ressalt de poc més de 6 m., arribant-se a dues galeries, totes fineixen en sengles sifons que impedeixen la progressió.

Tram descendent.- De bell nou al fons de la boca d'entrada a la cavitat, es continua la galeria en sentit descendent, es baixa un petit ressalt i després d'un curt tram parcialment inundat, es torna a baixar un nou ressalt i tot seguit s'han de superar tres marmites, operació que és prou difícil realitzar sense mollar-se. Després de baixar un altre ressalt, s'arriba a una cambra en la qual existeix un bloc de gran tamany, al que es pot accedir i des d'on es veu el sostre a gran alçada. Més endavant trobem novament unes marmites i un ressalt pel qual circula aigua, fins arribar al sifó anomenat "Sospedra", superable per una gatonera sobre el nivell de l'aigua. Tot seguit es troba un nou pas inundat, que difícilment arribi a sifonar, malgrat que no existeixi massa espai per passar-lo. A continuació es recorre una galeria de mitjanes dimensions, que després d'uns ressalts i marmites, desemboquen en el primer pou (Cascada Llopis), d'uns 22 m. de desnivell i pel que es precipita una fina pluja que no afecta en el seu descens. A la seva base, després de salvar un ressalt i una marmita, es troba un segon pou, de 14,7 m. de profunditat. En el seu fons podem optar en remuntar una galeria de sòl terrós, que resta totalment tancada als pocs metres o accedir a una sala penjada realitzant una petita grimpada. Seguint per la galeria principal, es passa un ressalt i es troba una sala d'unes dimensions

volumètriques considerables en relació a la resta de la cavitat; a la part baixa d'aquesta sala existeix una gatonera que després d'un curt recorregut resta curullada per argiles. Continuant l'exploració, es penetra en un meandre de mitjanes dimensions, fins arribar a un sifó, que fou el punt final, riu avall, en les primeres exploracions. Un cop superat aquest sifó, s'arriba a una sala amb el sostre que es perd, i baixant amb forta inclinació entre blocs, arribem a un conducte de menors dimensions que l'anterior, fins que es troba el darrer sifó, aquest infranquejable de moment, i on resta aturada l'exploració a la cota - 157,5 m.

Cova dels Brollaors.- Per l'interés hidrològic que té en relació amb els Sumidors, hem de fer referència a la Cova dels Brollaors, que es troba en una vall tancada, per damunt i al S. dels Sumidors. La boca s'obre en una riera, passant aquesta a convertir-se en subterrània tot formant la cavitat.

Es penetra per entre uns blocs i s'accedeix a una gatonera de mitjanes dimensions, fins trobar un ressalt, a la base del qual podem fer una grimpada per una paret fangosa i trobar una xemeneia. Retornant a la base del ressalt, ens endinçem en un curt meandre que ens porta a una cambra de sòl fangós, on a la seva zona inferior es troba un sifó que impedeix continuar l'exploració. Es del tot raonable, creure que les aigües d'aquest sifó, estan en comunicació amb les del sifó superior dels Sumidors.

MORFOLOGIA I GÈNESI - Malgrat que l'objectiu bàsic de les nostres visites a la cavitat, fou la seva exploració i l'aixecament topogràfic que acompanyem, ens permetem redactar

un breu apartat sobre les seves causes genètiques i alguns dels trets morfològics que hem pogut observar durant les exploracions.

Hom creu que la carstificació en guix té unes característiques especials a la d'altres materials, però després d'haver fet algunes observacions en diferents cavitats, es podria dir, que el seu comportament és idèntic al de les calcàries, amb l'única i notable diferència, que la velocitat d'excavació és molt superior degut a la més fàcil dissolució dels materials.

Bàsicament, els Sumidors té el seu origen en l'excavació d'un tàlveg subterrani per la captació total d'una riera exterior, que tot penetrant per la Cova dels Brollaor, rep l'afluència d'altres torrents en la boca d'entrada al sistema i no ressurgeix fins a l'anomenada Font de la Saraella.

Aquest petit curs subterrani ha excavat tota la galeria principal, desenvolupant-se posteriorment tota una sèrie de causes morfològiques que modelaren el seu estat actual. Un cas a destacar és el de les galeries superiors existents en el tram ascendent, hom podria pensar que es tracta d'un nivell de circulació anterior, abandonat pel descens del nivell de base, però tant la seva situació topogràfica com les característiques morfològiques observades, ens fan creure en l'existència d'un nivell freàtic totalment aliè al sistema principal, d'origen anterior o com a màxim, contemporani amb alguna de les primeres fases d'excavació de la galeria inferior i que posteriorment, en plena senilitat i mitjançant un procés clàstic, comunica per diferents punts amb les galeries del riu actiu.

L'origen de la zona amb major polaritat vertical, creiem que ve condicionada a una fase de preparació, mitjançant les filtracions produïdes pel torrent exterior que coincideix amb la zona dels pous, i que a l'arribar el curs del riu li fou més factible l'excavació en sentit vertical.

Són de destacar també, uns dipòsits calcàris que apareixen a les vores del curs hídric i que deuen llur origen a la dissolució i posterior sedimentació dels grans calcàris que formen part de les margues i gresos intercalats entre els guixos. Unes altres formes curioses, són tota una sèrie de llastres rocoses separades de la paret i que podrien donar a entendre l'existència d'unes formes de descompressió, però que en principi creiem que el seu origen és degut a una fase de molta activitat hídrica del curs subterrani, provocant una evacuació ràpida dels sediments i deixant aïllats els materials més durs. Per últim, voldriem destacar uns sediments situats en el tram ascendent, poc abans del sifó superior; es tracta d'una acumulació de sediments fins estratificats, de tipus varvat i amb uns 30° d'inclinació, però que no sembla que hagin basculat; seria prou interessant de fer un estudi detallat d'ells.

NOTA FINAL - La darrera topografia que hem pogut veure dels Sumidors, és la publicada en " Avance al catálogo de grandes cavidades de España", i que no és més que una posta al dia i revisió, de la ja publicada pel G.E.Vilanova i Piera; però es donen unes dades totalment confuses. A l'índex se li atribueix 9000 m. (pensem en un error d'impremta) i a la fitxa es donen 3000 m. de recorregut i 110 m. de fondària, xifres totalment falses i que amb les reals, aquesta cavitat no deuria ésser

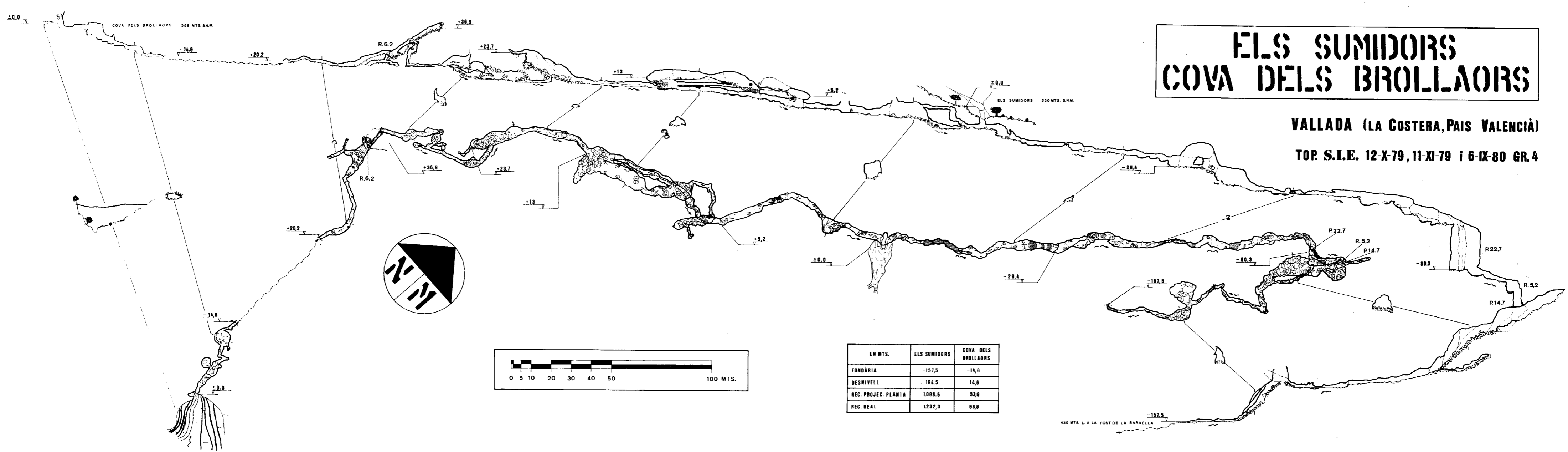
inclosa en l'esmentat "catálogo", segons les seves pròpies normes de classificació.

BIBLIOGRAFIA -

- J. Donat Zopo (1967). - "Catálogo espeleológico de la provincia de Valencia". Mem. IGME (LXVII): 186 pp.
- J. Donat Zopo (1970). - "La tectónica de los materiales plásticos en la provincia de Valencia y su influencia en la genética de las cavernas" Com. I Cong. Nac. Esp.: 27-28 Barna.
- J. Fernández (1978). - "Cavidades subterráneas de mayor desarrollo del País Valencià" Lapiaz (2) : 69-76
- Com. Nac. Esp. (1979). - "Avance del catálogo de grandes cavidades de España" (pag. 178-179)

ELS SUMIDORS COVA DELS BROLLAORS

VALLADA (LA COSTERA, PAIS VALENCIÀ)
TOP. S.I.E. 12-X-79, 11-XI-79 i 6-IX-80 GR.4

EN MTS.	ELS SUMIDORS	COVA DELS BROLLAORS
FONDÀRIA	-157,5	-14,6
DESNIVELL	194,5	14,8
REC. PROJEC. PLANTA	1098,5	530
REC. REAL	1232,3	68,6

430 MTS. L.A LA FONT DE LA SARAELLA

NOTICIARI ESPELEOLÒGIC

ESCUAIN - Durant el proppassat mes de juny, un equip de la S.I.E. ha continuat les tasques topogràfiques a l'avenc de la Bufona (C-20), iniciades l'any anterior. Enguany s'ha enllestit la topografia de tot el reguitzell de pous que donen accés a les galeries inferiors i un curt tram d'aquestes, tant de la fòssil com de l'activa. El punt de màxima fondària assolit es situa a - 439 m., que correspon a la cota - 407 m. donada pels seus primers exploradors, el G.E.Badalona.

NOVES CAVITATS D'IMPORTÀNCIA A CATALUNYA - Com a tals, considerem tres nous avenc explorats o en vies d'exploració i una cova que superen la fondària dels 100 m. Són:

Avenc E.A. 7 - Localitzat l'any 1978 per J.Indurain del S.I.S - Terrassa i explorat per la S.S.Plantaurel l'estiu de l'any següent. Es troba a la vora de la Cigalera de l'Obaga de Balera i és constituït per un primer pou de 13 m. i per uns passos molt estrets que donen accés a un pou de 72 m. de vertical, després del qual, per un ressalt i un pouet s'assoleix la cota de màxima profunditat als 102 m. (Dades extretes de "L'Echo des Ténébres" nº 5).

Avenc nº 2 del Capolatell - El company O.Escolà, de l'ERE del CEC ens ha ensenyat la topografia d'aquest nou avenc, explorat per ell i companys el passat mes de març. La cavitat, (ja vista fa més de deu anys per ell mateix, en el transcurs de les exploracions a l'Avenc del Capolatell) assoleix la cota de - 106 m. i a més de veïna, és una esquerda molt similar a l'anteriorment coneguda.

- La tercera cavitat que passa dels 100 m. de fondària ens l'han comentat els seus exploradors, la SES del CE Puigmal, però és en vies d'exploració. Es troba a la Vall d'Aran i segons sembla arriba de moment als 130 m. de profunditat. Esperem conèixer aviat el resultat final de les exploracions.

Cova del Serrat del Vent - A primers de juliol d'enguany, els medis espeleològics de casa nostra, ens poguerem assabentar de l'exploració d'aquesta interessant cavitat pel G.E. de Granollers amb la col.laboració de companys de l'E.C.Sabadell i de l'E.R.E.del C.E.C. En una conferència celebrada al Museu de Granollers, es donaren totes les referències d'aquesta nova cavitat (topografia, transparències, dades geològiques de la zona i de la cova, etc.), que amb 175 m. de desnivell i els seus 3.216 m. de recorregut, és la segona cavitat en longitud de Catalunya i també la segona del món de les excavades en gresos. Es localitza al municipi de Tavertet (Osona).

.

E S T I U - 80

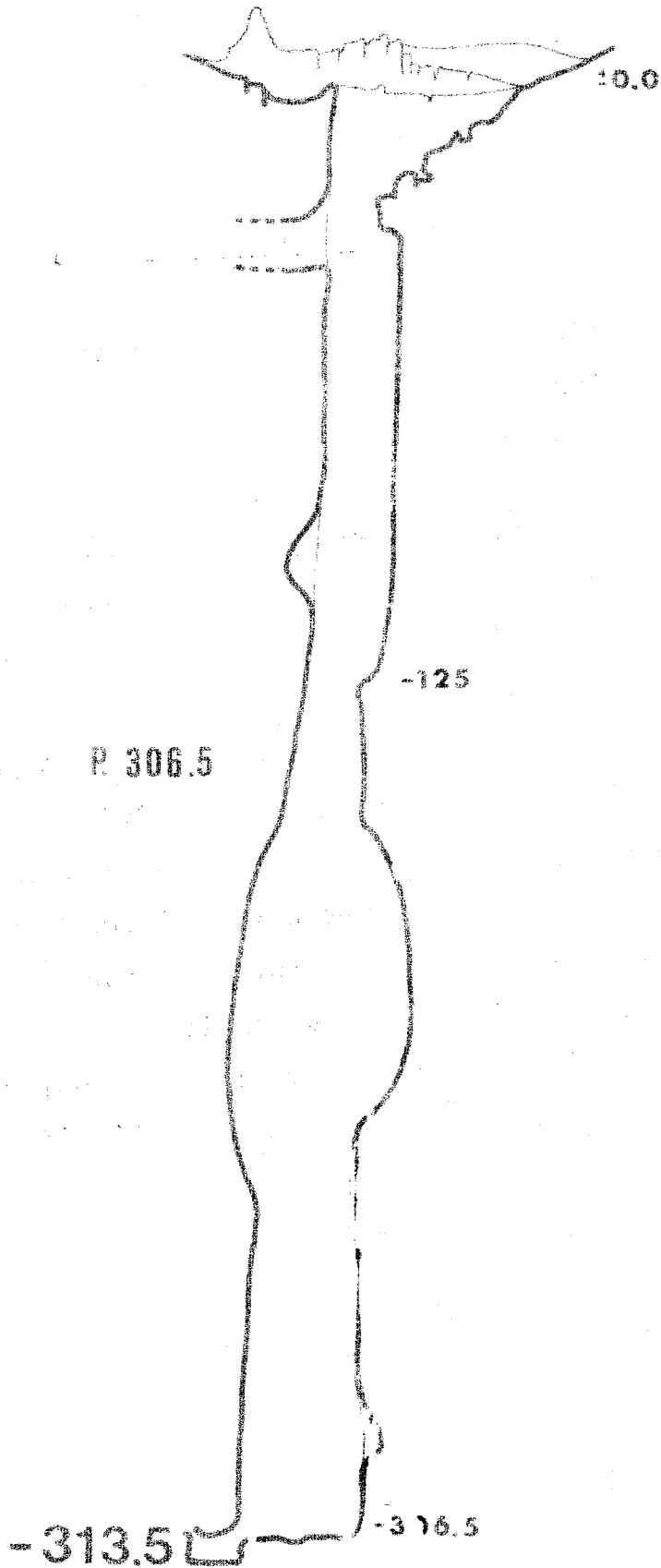
PICS D'EUROPA

E.S.I.E.C.'80 - Com en anys anteriors, la SIE del CEA organitzà una nova campanya al massís del Cornión. Enguany, el gran objectiu era l'acabament de l'exploració del Pozu de Cabeza Muxa, deixat l'any anterior a la cota - 536. El pou que s'inicia als 490 m. té una vertical absoluta de 107 m. i poc després s'assoleix la màxima fondària als 620 m.; en el tram final es troba un riu subterràni, que anomenarem "Rio Vetusta", i que durant el transcurs de la campanya sofrí una crescuda que féu deixar l'exploració en suspens.

POZU TRAS LA HAYADA

MACIZO DEL CORNION

PICOS DE EUROPA

SIE-80

CROQUIS ESQUEMATIC

En total s'exploraren 34 cavitats, que a més de l'esmentada, cal destacar les següents : Pozu tras la Hayada, de 313,50 m. de fondària total, amb una vertical absoluta de 306 m., que el col·loca en segon lloc dels pous de la península, després del Pozo Lépineux (P.S.M.). El Pozu Joon (Pozo Mohandi), de 134 m. de profunditat amb una vertical de 128 m. i la Bufona Canal la Texa, de 103 m. de desnivell total.

XITU'80 - Els espeleòlegs anglesos de la O.U.C.C. han continuat aquest estiu l'exploració del Pozu del Xitu, abandonada l'any anterior als 350 m. de profunditat. Aquest estiu han obtingut un bon èxit a l'assolir una cota propera als 900 m. de profunditat i la cavitat encara continua.

LARRA

Espeleòlegs navarresos i francesos han portat a terme durant l'estiu passat una campanya a la vall de Belagoa, on el gran objectiu ha estat l'exploració d'un nou avenc, anomenat "Budogia - 56", on sembla haver-se superat la cota - 1.200 m. i per on circula un cabalós riu subterràni que podria ésser el cercat afluent del riu St.Jordi, principal artèria fluvial del massís de Larra. Aquest avenc es troba molt a prop del cim culminant d'Euzkadi, la Mesa de los Tres Reyes, i fou localitzat els darrers dies de la campanya de l'any anterior. La cavitat està formada per una sèrie de salts verticals que porten fins als 440 m. de profunditat, punt on comença una àmplia galeria per on discorreix l'esmentat riu. L'exploració s'abandonà, després d'un llarg recorregut subterràni, en un nou pou d'uns 20 m. de fondària, per on desapareixen les aigües; en properes campanyes es continuaran les exploracions.

RASINES'80 - Al límit de les províncies de Santander i Bizkaia, espeleòlegs del GAES de Bilbao i de l'Spéléo Club de Rodez (Occitània), han realitzat la campanya "Rasines'80", durant la qual s'han aconseguit enllaçar dues cavitats: Torca de los Caballos i la Cueva del Valle, que pel moment dóna un recorregut superior als 22 km.; els seus exploradors estimen la cota de profunditat en - 480 m. i havent deixat més de 50 galeries sense explorar, creuen que l'anomenat complex pot arribar a assolir els 50 km. de desenvolupament.

ESCUAIN - Els companys del G.E.Badalona han assolit un èxit complet a l'aconseguir el passat estiu, l'exploració total de l'Avenc B-15, objectiu principal des de feia dos anys. Enguany la satisfacció ha estat doble, car l'esmentat avenc comunica amb la sorgència més important del massís, les Fuentes de Escuain, incògnita des de l'inici de les campanyes. La unió d'ambdues cavitats, constitueix, amb els seus 1134 m. de desnivell, la integral subterrània més important del món; a més, no cal dir-ho, que aquesta cota representa una de les de major magnitud en ordre mundial.

I N D E X

Editorial	3
Utilització de les politjes "Petzl" de plaques oscil.lants per a l'ascens amb bloquejadors	5
Alguns fenòmens subterranis propers a Oleseta (el Garraf)	9
Les cavitats de major recorregut del Principat	29
L'Avenc de Quatretonda	39
Breu nota sobre les noves troballes a l'Avenc del Ginebró	47
Els Sumidors i la Cova dels Brollaors	51
Noticiari espeleològic	65
Index	71

-ooOoo-

(EspeleoSie nº 24, desembre 1980-71 pp).